

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การใช้แบบทดสอบที่ใช้คำถามชนิดอัตนัยประยุกต์ (Modified essay-question) เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม

371.26013
ศ735ก

ศุภสิทธิ์ เสริมประเสริฐ

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การใช้แบบทดสอบที่ใช้คำถามชนิดอรรถนัยประยุกต์ (Modified Essay Question)
เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรม
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม

โดย

อาจารย์สุภลัทธี เสร็จประเสริฐ

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กันยายน 2548

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(เงินรายได้คณะมนุษยศาสตร์) ประจำปี 2548

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
บทคัดย่อ	1
ABSTRACT	2
บทที่ 1 บทนำ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
- ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	8
- แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางจริยธรรมในประเทศไทย	19
- การใช้แบบทดสอบ MEQ เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผล- และการวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา	25
- การประยุกต์ใช้ข้อสอบ MEQ	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	28
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	50
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	55

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตาราง 1 ระดับและชั้นของพัฒนาการด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	10
ตาราง 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรมกับ- จริยศาสตร์แห่งความอาทร	16
ตาราง 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของแนวคิดที่ใช้ generalized other กับแนวคิดที่ใช้ concrete other	18
ตาราง 4 แผนการสอนวิชา มน 102 (มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม)	29
ตาราง 5 ระดับคะแนนวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B06	41
ตาราง 6 แสดงผลเปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทาง จริยธรรม โดยใช้ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล Pre-test และ Post-test ของนิสิต กลุ่ม B06	42
ตาราง 7 ระดับคะแนนวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B07	43
ตาราง 8 แสดงผลเปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทาง จริยธรรม โดยใช้ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล Pre-test และ Post-test ของนิสิต กลุ่ม B07	44
ตาราง 9 ระดับคะแนนวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B08	45
ตาราง 10 แสดงผลเปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทาง จริยธรรม โดยใช้ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล Pre-test และ Post-test ของนิสิต กลุ่ม B08	46
ตาราง 11 ระดับคะแนนวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B09	47
ตาราง 12 แสดงผลเปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทาง จริยธรรม โดยใช้ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล Pre-test และ Post-test ของนิสิต กลุ่ม B09	48
ตาราง 13 เปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา- ทางจริยธรรมของแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล ข้อที่ 1 ของนิสิตกลุ่มที่- ใช้แบบทดสอบ MEQ และนิสิตที่ ใช้แบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก	49
ตาราง 14 เปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา-	49

ทางจริยธรรมของแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล ข้อที่ 2 ของนิสิตกลุ่มที่-
ใช้แบบทดสอบ MEQ และนิสิตที่: ใช้แบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก

รายงานการวิจัยเรื่อง : การใช้แบบทดสอบที่ใช้คำถามชนิดอัตนัยประยุกต์
(Modified Essay Question) เพื่อการพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็น
ปัญหาทางจริยธรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชา
มนุษยกับการใช้เหตุผลและจริยธรรม (มน 102)

ผู้วิจัย : อาจารย์ศุภสิทธิ์ เสร็จประเสริฐ
ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบทดสอบที่ใช้คำถามชนิดอัตนัยประยุกต์ และใช้แบบทดสอบเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิต เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดทักษะการใช้เหตุผลและแบบทดสอบ MEQ

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวิชา มน 102 (มนุษยกับการใช้เหตุผลและจริยธรรม) กลุ่มที่วัดผลกลางภาคด้วยข้อสอบ MEQ จะมีการพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมดีกว่ากลุ่มที่วัดผลกลางภาคด้วยข้อสอบปรนัย 5 ตัวเลือก

Title : “Applying Modified Essay Question to Develop Students’ skills in Reasoning and Analyzing Moral Issues: The Case study of First year Students in a Class of Human Reasoning and Ethics (HM 102)”

Author : Suppasit Sretprasert
Department of Philosophy and Religion
Srinakharinwirot University

ABSTRACT

The purposes of this research were to develop a package of testing materials by employing techniques of Modified Essay Question (MEQ), and to use that package to develop students’ skills in reasoning and analyzing issues concerning morality. The main testing tools used in the research are a kind of reasoning skill questions and the Modified Essay Questions.

The research’s finding is that a group of students in HM 102 (Human Reasoning and Ethics) class which were tested by MEQ in the mid-term examination had better developments in reasoning and analyzing skills concerning moral issues than a group were tested by multiple-choice questions in the same mid-term examination.

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการวัดผลนับเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน ทั้งในด้านที่เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ผู้เรียนทราบว่ามีเนื้อหา ส่วนใดเป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญ และสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนยังขาดความรู้ตรงส่วนใด และยังใช้เป็นเครื่องมือประเมินว่าผู้เรียนควรสอบผ่านหรือไม่ระดับใด

สำหรับวิชา มน 102 มุ่งเน้นกับการใช้เหตุผลและจริยธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้เรียนเป็น

1. ผู้รู้ความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผลโดย

- 1.1 สามารถตั้งคำถามและแสวงหาความจริงด้วยตนเองได้
- 1.2 สามารถคิดและเชื่อมโยงสิ่งที่คิดได้อย่างมีเหตุผล
- 1.3 สามารถวิเคราะห์ ตีค่าได้
- 1.4 สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยการแสวงหาทางเลือกและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม
- 1.5 สามารถเลือกและสังเคราะห์ข่าวสารและข้อมูลเพื่อใช้อย่างเหมาะสม
- 1.6 กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- 1.7 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 1.8 เรียนรู้อยู่เสมอ

2. ผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม

- 2.1 รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น
- 2.2 เชื่อมมั่นในตนเองและสามารถพัฒนาตนเองได้
- 2.3 สามารถตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองได้
- 2.4 มีวินัยในตนเอง
- 2.5 มีความรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตน
- 2.6 มีความยุติธรรม
- 2.7 มีความซื่อสัตย์
- 2.8 มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำผิด
- 2.9 ประพฤติตนให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- 2.10 มีความสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้
- 2.11 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 2.12 มีอุดมการณ์ที่จะพัฒนาสังคม

ดังนั้นการวัดผลจึงต้องวัดว่าผู้เรียนมีลักษณะดังกล่าวหรือไม่ และในขณะที่วัดกันด้วยแบบทดสอบเอง ควรจะมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะการใช้เหตุผล และวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของผู้เรียนด้วย

จากการเก็บข้อมูลตั้งแต่ปีพ.ศ. 2546 พบว่าการวัดผลสอบกลางภาคและปลายภาคของวิชา มน 102 ใช้ข้อสอบอัตนัย เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ดังกล่าวข้างต้น แต่ประสบปัญหาตรงที่มีนิสิตลงทะเบียนเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้อาจารย์ผู้สอนแต่ละท่านประสบปัญหาในการตรวจข้อสอบ เช่น การตรวจเป็นไปด้วยความล่าช้า

ในปีการศึกษา 2547 การวัดผลสอบกลางภาควิชา มน 102 ได้ใช้ข้อสอบที่มีการสอบทั้ง 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ส่วนที่สองเป็นข้อสอบแบบ อัตนัย จำนวน 1 ข้อ ส่วนการวัดผลปลายภาคนั้น ยังคงใช้ข้อสอบ อัตนัย จำนวน 4 ข้อ

เป็นที่ทราบกันดีว่า การใช้ข้อสอบแบบปรนัยไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรม ส่วนการใช้ข้อสอบอัตนัยก็ประสบปัญหาดังกล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงดำริที่จะพัฒนาแบบทดสอบเพื่อนำมาช่วยในการแก้ปัญหาดังกล่าว

การวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในประเทศไทย เริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2519

(โกศล มีคุณ, 2538 : 68) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวิจัยประเภทสร้างชุดกิจกรรม เช่น ชุดกิจกรรมเพื่อยกระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และเกือบทั้งหมดเป็นงานวิจัยในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เช่น

การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และทักษะในการสวมบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

(โกศล มีคุณ, 2538 : 69) ส่วนงานในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการวัดระดับจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา เช่น งานวิจัยเรื่องความเป็นผู้มีจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต

(เกสรฯ สุขสว่าง, 2544 : 126) เป็นต้น ส่วนแบบทดสอบที่สนใจทำขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมนั้นยังไม่ปรากฏ แต่ถ้าเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดกระบวนการคิดด้วยเหตุผลและการคิดแก้ปัญหาซึ่งพอมี ซึ่งเรียกว่า แบบทดสอบที่ใช้คำถามชนิดอัตนัยประยุกต์ หรือ MEQ(Modified Essay Question)

แบบทดสอบ MEQ นั้นได้ถูกพัฒนาขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2514 โดย Royal College of General -Practitioners ปีต่อมา Knox ได้พัฒนารูปแบบของแบบทดสอบ MEQ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาทางคลินิก และนำมาใช้ทดสอบผู้เรียนทั้งในระดับปริญญาบัณฑิตและระดับบัณฑิตศึกษา แบบทดสอบ MEQ มีลักษณะพอจะสรุปได้ดังนี้ (กิจประมุข ดันตยาภรณ์, 2547 : 1)

1. บรรยายสถานการณ์ที่เป็นจุดเริ่มต้นของปัญหา
2. ถามคำถามเกี่ยวกับการตั้งสมมติฐานเบื้องต้น และต่อด้วยคำถามเกี่ยวกับการรวบรวม ข้อมูล
3. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับสมมติฐาน
4. คำถามเกี่ยวกับการปรับสมมติฐาน
5. ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
6. คำถามเกี่ยวกับการดูแลรักษา
7. คำถามเกี่ยวกับความเข้าใจการวิเคราะห์วิจารณ์การให้พยากรณ์โรคตลอดจนติดตาม ผลการรักษาโรค

8. เมื่อตอบคำถามแต่ละขั้นตอนเสร็จ จะต้องส่งคำตอบตามเวลาที่กำหนดของแต่ละตอนและไม่อนุญาตให้กลับไปแก้คำตอบในตอนที่ผ่านมา

ตัวอย่างการนำข้อสอบ MEQ มาใช้ในประเทศไทยและประสบผลเป็นอย่างดีคือ

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำข้อสอบ MEQ มาทดสอบนิสิตแพทย์ในคลินิก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2531 โดยคณาจารย์ได้รับการฝึกอบรมโดยคณะวิทยาการจากมหาวิทยาลัย McMaster ประเทศแคนาดา และจาก การประเมินผลนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 4 ภาควิชา สูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา

ในปีการศึกษา 2534 นิสิตให้ความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของข้อสอบ MEQ ดังต่อไปนี้

(กิจประมุข ต้นตยารณ, 2547 : 5)

ประโยชน์ของแบบทดสอบ MEQ	ร้อยละ
1.เป็นการแก้ปัญหาที่ดี	40
2.เป็นการวัดผลที่มีประโยชน์	28
3.ได้ฝึกแก้ปัญหาผู้ป่วยคล้ายกับการปฏิบัติต่อผู้ป่วยจริง	14
4.ช่วยฝึกการคิดให้เป็นระบบ	12
5.ช่วยฝึกการตัดสินใจ	6

นายแพทย์กิจประมุข ต้นตยารณ (2547 : 6) ยังได้แนะนำว่าแบบทดสอบ MEQ ยังสามารถประยุกต์ใช้ได้กับรายวิชาอื่นที่ต้องการฝึกผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา ผู้วิจัยจึงดำริที่จะสร้างแบบทดสอบที่ใช้คำถามชนิดอัตนัยประยุกต์ หรือ MEQ เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบทดสอบที่ใช้คำถามชนิดอัตนัยประยุกต์
2. เพื่อใช้แบบทดสอบเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทาง-จริยธรรมของนิสิต
3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชา มน 102 (มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม)

สมมติฐานการวิจัย

การใช้แบบทดสอบ MEQ ในการวัดผลจะช่วยพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิตให้ดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิตที่เรียนวิชา มน 102 ในภาคการศึกษาต้น

ปีการศึกษา 2548

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิตที่เรียนวิชา มน 102 กลุ่ม B06 B07 B08 และ B09

จำนวน 124 คน

โดยนิสิตกลุ่ม B06 เป็นนิสิตคณะวิทยาศาสตร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	จำนวน 19 คน
คณะสังคมศาสตร์	„	จำนวน 5 คน
B07 เป็นนิสิตคณะวิทยาศาสตร์	„	จำนวน 26 คน
คณะสังคมศาสตร์	„	จำนวน 9 คน
คณะสหเวชศาสตร์	„	จำนวน 1 คน
B08 เป็นนิสิตคณะวิทยาศาสตร์	„	จำนวน 10 คน
คณะสังคมศาสตร์	„	จำนวน 22 คน
คณะสหเวชศาสตร์	„	จำนวน 1 คน
B09 เป็นนิสิตคณะวิทยาศาสตร์	„	จำนวน 8 คน
คณะสังคมศาสตร์	„	จำนวน 22 คน
คณะสหเวชศาสตร์	„	จำนวน 1 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 2.1 ตัวแปรอิสระจัดกระทำคือการเรียนวิชา มน 102 และการสอบวัดผลกลางภาคด้วยแบบทดสอบ MEQ

- 2.2 ตัวแปรอิสระที่เป็นคุณลักษณะของบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ เจตคติ ต่อการเรียน
- 2.3 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการใช้เหตุผลและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ “การใช้แบบทดสอบ MEQ เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม (มน 102)” ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
 - 1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทางของโคลเบอร์ก
 - 1.2 ทฤษฎีจริยศาสตร์สตรีนิยม : จริยศาสตร์แห่งความอาทร
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางจริยธรรมในประเทศไทย
3. การใช้แบบทดสอบ MEQ เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหา
4. การประยุกต์ใช้แบบทดสอบ MEQ

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

ในปัจจุบันจะมีทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม 2 ทฤษฎีใหญ่ ๆ ที่มีแนวคิดแตกต่างกันแต่นับว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันนั่นคือ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทางของโคลเบอร์ก และทฤษฎีจริยศาสตร์สตรีนิยม : จริยศาสตร์แห่งความอาทร

1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทางของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์กเป็นศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาสังคมและการศึกษามหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และเขายังเป็นผู้ก่อตั้งศูนย์พัฒนาจริยธรรมและจริยศึกษาในปี พ.ศ.2517 เพื่อสนับสนุนการวิจัยและโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับจริยศึกษา (เฟาส์, เดวิด.2541 : 44)

โคลเบอร์กได้สร้างทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม โดยอาศัยแนวคิดของเปียเจต์เป็นพื้นฐาน (ซัชชัย คุ่มทวีพร. 2546 : 203) โคลเบอร์กใช้วิธีการศึกษาโดยใช้เวลาศึกษา 12 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ.1957 – 1968 เขาได้ศึกษาเด็กชายจำนวน 72 คน จาก 6 ประเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มอายุ 10, 13 และ 16 ปี เขาได้ศึกษาโดยใช้วิธีการถามปัญหาประเภททางสองแพร่งทางศีลธรรม (Moral dilemma) 10 เรื่อง คำถาม เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

(ซัชชัย คุ่มทวีพร. 2543 : 12) ยกตัวอย่าง เช่น

“ผู้หญิงคนหนึ่งป่วยด้วยโรคมะเร็ง เมื่อไปพบแพทย์ แพทย์บอกว่ามียาเพียงชนิดเดียวที่จะรักษาเธอได้ แต่ยานี้ราคาแพงมาก เพราะผู้ขายคิดราคาสูงกว่าต้นทุนถึง 10 เท่า โสณซ์ผู้เป็นสามีของเธอไม่มีเงิน จึงไปวิ่งเดินยืมเงินแต่ก็หามาได้เพียงครึ่งหนึ่งของราคายา เขาได้ขอร้องให้ผู้ขายลดราคาลงบ้าง หรือมิฉะนั้นก็ยอมให้เขาผ่อนส่งในส่วนที่เหลือ แต่คนขายยาไม่ยอมในที่สุดเขาจึงตัดสินใจขโมยยาจากร้านนั้น

หากท่านเป็นไฮนซ์ ท่านจะตัดสินใจขโมยหรือไม่เพราะเหตุใด”

(เฟาส์, เดวิด.2541 : 48)

โคลเบิร์กได้ทำการทดสอบทุก 4 ปี ในทุกกลุ่มอายุพบว่า เด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีวิธีการตัดสินใจแก้ปัญหาจริยธรรมที่มีได้เป็นการซึมซับจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ได้มาจากการสั่งสอนของครอบครัว โรงเรียน หรือสังคม เด็กเหล่านั้นมีหลักการทางจริยธรรมเป็นของตนเอง โคลเบิร์กได้จำแนกพัฒนาการทาง จริยธรรมเป็น 3 ระดับใหญ่ๆ แต่ละระดับจะแยกออกเป็น 2 ขั้นย่อยๆ รวมเป็น 6 ขั้น ดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับและขั้นของพัฒนาการด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (เฟาส์ , เดวิด.2541 : 49 – 51)

ลำดับ พัฒนาการ	ขั้น - ระดับ	สิ่งที่ถูกต้อง	เหตุผลในการกระทำ	ทัศนคติทางสังคมของขั้นนี้
ระดับที่ 1	ระดับก่อน กฎเกณฑ์ (preconventional level)			
ขั้นที่ 1	จริยธรรมจาก ภายนอก	หลีกเลี่ยงการกระทำ ซึ่งจะถูกทำโทษ การ กระทำเป็นเพียงการ แสดงความเชื่อฟัง และหลีกเลี่ยงการทำ ร้ายร่างกายบุคคล หรือก่อความเสียหาย แก่ทรัพย์สิน	เพื่อหลีกเลี่ยงการถูก ทำโทษและ หลีกเลี่ยงอำนาจของ ผู้ที่อยู่ในสถานภาพ ที่เหนือกว่า	ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางไม่ สนใจความต้องการของผู้อื่น ไม่ตระหนักและเข้าใจความ แตกต่างระหว่างความสนใจ ของตนและของผู้อื่น ไม่ สามารถเชื่อมโยงความเห็น สองอย่างให้สัมพันธ์กันได้ พิจารณาการกระทำจากผลที่ เห็นได้ภายนอก ลับสน ระหว่างความเห็นของตน และของผู้มีอำนาจเหนือกว่า
ขั้นที่ 2	ยึดตนเองเป็นหลัก ทำสิ่งใดจะต้องได้ ประโยชน์ แลกเปลี่ยน ยึดการ แลกเปลี่ยน	จะทำได้ก็ต่อเมื่อสิ่ง นั้นเป็นสิ่งที่ตน สนใจทำ เพื่อสนอง ความสนใจของ ตนเอง ขอมให้ผู้อื่น ทำในสิ่งที่เขาสนใจ เช่นกัน สิ่งที่ต้องการ คือการได้ ผลตอบแทนอย่าง เท่าเทียมกัน	เพื่อสนองความ ต้องการของตน แต่ก็ ตระหนักว่าผู้อื่นก็มี ความต้องการเช่นกัน	ยึดตัวบุคคล ไม่ยึดหุ่นเข้าใจ ว่าผู้อื่นมีความต้องการ ความ ถูกต้องมีลักษณะสัมพัทธ์ (ตามแต่ใครจะเห็นว่าดี)

ตาราง 1 ระดับและขั้นของพัฒนาการด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (เฟาส์, เดวิด.2541 : 49 – 51) (ต่อ)

ลำดับ พัฒนาการ	ขั้น - ระดับ	สิ่งที่ถูกต้อง	เหตุผลในการกระทำ	ทักษะทางสังคมของขั้นนี้
ระดับที่ 2	ระดับกฎเกณฑ์ (conventional level)			
ขั้นที่ 3	มีความคาดหวังซึ่ง กันและกัน มุ่ง ความสัมพันธ์และ การปรองดองกัน ระหว่างบุคคล	คุณค่าต่าง ๆ ขึ้นอยู่ กับความคาดหมาย ของผู้ใกล้ชิดหรือ ความเห็นของคน ทั่วไป จะต้องกระทำ ตนให้ดูดีในสายตา ของผู้อื่น เพื่อรักษา ความสัมพันธ์ เช่น ความไว้วางใจ ความ ซื่อสัตย์ ความนับถือ และความกตัญญู	ต้องการเป็นคนดี ตามทัศนะของตน และของผู้อื่น ใส่ใจ ในความเห็นของ ผู้อื่น เชื่อในการทำดี มีความเห็นยึดหยุ่น เป็นเหตุเป็นผล ยอมรับธรรมชาติ ของจริยธรรม และ ความจริงที่ว่า จุดหมายปลายทาง ของจริยธรรมอยู่ที่ ตัวบุคคลและจะต้อง ปฏิบัติให้เป็นไป ตามนั้น	ยึดความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล เข้าใจถึงความรู้สึก ร่วม ยึดข้อตกลงและความ คาดหวัง ซึ่งต้องมาก่อน ประโยชน์ส่วนบุคคลสามารถ เชื่อมโยงความคิดเห็นของคน เข้ากับกฎและระเบียบ เอาใจ เขามาใส่ใจเรา แต่ยังไม่ สามารถพิจารณาหลักการ อย่างเป็นระบบได้

ตาราง 1 ระดับและขั้นของพัฒนาการด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (เฟาส์, เดวิด.2541 : 49 – 51) (ต่อ)

ลำดับ พัฒนาการ	ขั้น - ระดับ	สิ่งที่ถูกต้อง	เหตุผลในการกระทำ	ทัศนะทางสังคมของขั้นนี้
ขั้นที่ 4	ระบบสังคมและ ความรับผิดชอบ ชั่วดี	ทำตามที่ได้ตกลงไว้ จะต้องปฏิบัติตาม กฎหมาย ยกเว้นกรณี สุดวิสัยที่ไปค้ำกับ บทบาทอื่นในสังคม ความถูกต้องคือการ ทำเพื่อสังคมกลุ่ม และสถาบัน	เพื่อรักษาสถาบัน ของส่วนรวมไว้ เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ สถาบันล้ม “ถ้าทุก คนทำเช่นนี้จะเป็น อย่างไร” เพื่อรักษา ความศักดิ์สิทธิ์ในสิ่ง ที่เขาเชื่อถือ ขั้นที่ 4 มักจะสับสนกับขั้นที่ 3	สามารถจำแนกความแตกต่าง ระหว่างความเห็นของสังคม กับความคิดเห็นระหว่าง บุคคล ยอมรับแนวความคิด ที่ให้มีการกำหนดบทบาท และกฎเกณฑ์ เห็นว่าบุคคลมี ความสัมพันธ์กันในแง่ที่ต่าง ก็มีบทบาทหน้าที่ต่อสังคม
ระดับที่ 3	ระดับเหนือ กฎเกณฑ์ (postconventional level)			
ขั้นที่ 5	มีหลักการของตน เห็นว่าสังคมควรมี ข้อตกลงเพื่อรักษา ประโยชน์และ สิทธิของบุคคล	มีความเข้าใจว่าคนมี ค่านิยมและ ความเห็นหลายอย่าง ต่างกันและถือว่า ค่านิยมและกฎเกณฑ์ ต่าง ๆ นั้น เป็นไป ตามกลุ่มและควรจะ ได้รับการสนับสนุน	การที่จะปฏิบัติตาม กฎหมายก็เพราะเป็น สัญญาประชาคมที่ ใช้เพื่อพิทักษ์ ทรัพย์สินและสิทธิ ของทุกคน มีความ ผูกพันกับข้อตกลง เข้าใจว่ากฎหมาย และหน้าที่จะมีไว้ เพื่อสิทธิ	ก่อนเข้าสู่ระดับสังคม บุคคล ต้องตระหนักในค่านิยมและ สิทธิอย่างมีเหตุผล ก่อนที่จะ ยึดความผูกพันและสัญญา ประชาคมเป็นหลักทัศนะ ประสมประสานแต่ไม่อคติ พิจารณาทั้งทัศนะทาง ศีลธรรมและกฎหมาย บางครั้งพบว่าศีลธรรมและ กฎหมายค้านกัน

ตาราง 1 ระดับและขั้นของพัฒนาการด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (เฟาส์, เดวิด.2541 : 49 – 51) (ต่อ)

ลำดับ พัฒนาการ	ขั้น - ระดับ	สิ่งที่ถูกต้อง	เหตุผลในการกระทำ	ทัศนะทางสังคมของขั้นนี้
		ทั้งนี้มิใช่เพื่อ ประโยชน์ของคน เพียงส่วนหนึ่ง เพราะว่าเป็นสัญญา ประชาคม ส่วน ค่านิยมและสิทธิที่ยิ่ง ไปกว่าเรื่องของกลุ่ม เช่น ชีวิตและ เสรีภาพจะต้องได้รับ การสนับสนุนโดย ไม่ยี่ดเสียดส่วนใหญ่	ประโยชน์ของคน มีหลักว่า “ทำสิ่งที่ดี ที่สุด เพื่อส่วนมาก ที่สุด”	และพบว่าเป็นการยากที่จะ ประสมประสานกัน
ขั้นที่ 6	หลักจริยธรรม สากล	ปฏิบัติตามหลักทาง จริยธรรมที่ตนเลือก แล้ว เห็นว่าดีกา หรือข้อตกลงใน สังคมจะใช้ได้ก็ ต่อเมื่อสอดคล้องกับ หลักดังกล่าว หลักการอันเป็น สากลนี้คือ หลักแห่ง ความยุติธรรมความ เสมอภาคและความ เคารพในศักดิ์ศรีของ บุคคลแต่ละคน	มีความเชื่ออย่างผู้มี เหตุผลในหลักแห่ง จริยธรรมสากล และ มีความรู้สึกยอมรับที่ จะปฏิบัติตาม หลักการนั้น	มีความเห็นยึดหยุ่นเป็น เหตุผลยอมรับธรรมชาติ ของ จริยธรรม และความจริงที่ว่า จุดหมายปลายทางของ จริยธรรมอยู่ที่ตัวบุคคลและ จะต้องปฏิบัติให้เป็นไป ตามนั้น

ขั้นที่ 1 จริยธรรมจากภายนอก

โคลเบิร์กพบว่าในขั้นนี้เด็กจะเข้าใจว่าสิ่งไหนถูกหรือผิดจะอยู่ที่การได้รับผลเชิงกายภาพ เช่น สิ่งที่ไม่ควรกระทำคือ สิ่งที่ทำแล้วจะถูกลงโทษหรือเป็นอันตรายต่อทรัพย์สินของผู้อื่นหรือต่อผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ยึดตนเอง ยึดผลประโยชน์เพื่อการแลกเปลี่ยน

ในขั้นนี้เด็กจะเห็นว่าสิ่งที่ถูกต้องคือสิ่งที่สนองความต้องการของตนเองและผู้อื่นได้ แต่ละคนจะทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง เพราะฉะนั้นเราไม่ควรทำอะไรที่ไปขัดผลประโยชน์ของผู้อื่น หรือแม้แต่กระทั่งตนเอง โคลเบิร์กเรียกจริยธรรมในขั้นนี้ว่า “จริยธรรมแบบตลาด” (marketplace morality)

ขั้นที่ 3 ความคาดหวัง ความสัมพันธ์ และการปรองดองซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล

ในขั้นนี้สิ่งที่ควรทำคือการกระทำที่สอดคล้องกับความคาดหวังของคนอื่น สิ่งที่ต้องไม่ใช่แค่สิ่งที่ทำเพื่อตนเองแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 ระบบสังคม และความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

ขั้นนี้อาจเรียกว่า “การรักษากฎระเบียบ” ในขั้นนี้สิ่งที่ถูกต้องคือการทำตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ในสังคม การกระทำความผิดเพื่อให้กฎระเบียบยังคงอยู่ และยังเป็นการอ้างศักดิ์ศรีของตนเองอีกด้วย ผู้ที่มีพัฒนาการในขั้นนี้จะให้ความสำคัญแก่การปฏิบัติตามกฎหมาย เพราะจะทำให้สังคมมีระเบียบ การกระทำที่ไม่ถูกต้องคือการที่ไปละเมิดสิทธิหรือทรัพย์สินของผู้อื่น เช่น เราไม่ควรขโมยทรัพย์สินของผู้อื่นเพราะเราต้องเคารพสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น และเป็นสิ่งที่เราไม่ควรละเมิดตามกฎหมายของสังคม แต่ไม่ใช่เพราะกลัวจะถูกการลงโทษหรือการดูหมิ่นเหยียดหยาม

ขั้นที่ 5 สัญญาประชาคม หรือสิทธิผลประโยชน์ของบุคคล

ในขั้นนี้ สิ่งที่ต้องคือสิ่งที่สอดคล้องกับค่านิยมขั้นพื้นฐานซึ่งถือว่าเป็น “สัญญาประชาคม” ซึ่งอาจจะขัดกับกฎหมายบ้านเมืองก็ได้ คนที่พัฒนามาถึงขั้นนี้จะมองเห็นว่าในสังคมจะมีกฎระเบียบทั้งในรูปแบบของสัมพัทธ์และสัมบูรณ์ หลักสำคัญในขั้นนี้คือการทำในสิ่งที่ดีที่สุดเพื่อประโยชน์ของคนจำนวนมากที่สุด ถ้ามีกฎหมายที่ขัดแย้งกับหลักดังกล่าวเราจะถือว่ากฎหมายไม่ได้มีความยุติธรรมอย่างสมบูรณ์ ผู้ที่มีพัฒนาการในขั้นนี้จะเข้าใจถึง “หลักแห่งความยุติธรรมที่อยู่เหนือกฎหมาย” และถ้ากฎหมายขัดแย้งกับหลักนี้ก็สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงกฎหมายได้

ขั้นที่ 6 หลักจริยธรรมสากล

ขั้นนี้ถือเป็นพัฒนาการขั้นสูงสุด คนที่อยู่ในขั้นนี้จะเห็นว่าไม่มีกฎระเบียบใดที่ตายตัว การกระทำที่ถูกต้องคือการกระทำที่เขาสามารถเลือกเองได้โดยเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความยุติธรรมและความเท่าเทียม ความ

เข้าใจตรงนี้เองที่จะทำให้เกิดการสับสนไว้ซึ่งการให้ความเคารพต่อศักดิ์ศรีของผู้อื่น และจะไม่ใช้ผู้อื่นเป็นเครื่องมือไปสู่ความยุติธรรมทั้งมวล

(เฟาส์, เดวิด. 2541 : 52 -59)

โคลเบอร์กกล่าวว่า สำหรับผู้ที่อยู่ในแต่ละขั้นตอนนี้จะนิยามมโนทัศน์เกี่ยวกับ “จริยธรรม” ของตนขึ้นมา และเมื่อถูกพัฒนาไปสู่ขั้นตอนที่สูงขึ้น ค่านิยมเกี่ยวกับมโนทัศน์พื้นฐานนั้นจะถูกจำแนกแยกแยะให้มีความแตกต่างและละเอียดมากขึ้น เรสตัดได้เสริมว่าทั้งเด็กและผู้ใหญ่จะสามารถเข้าใจเหตุผลทางจริยธรรมของทุกขั้นตอนที่ตัวเองได้พัฒนาผ่านมาแล้ว แต่จะไม่สามารถเข้าใจขั้นตอนที่เหนือกว่าขั้นที่ตัวเองอยู่ได้มากกว่า 1 ขั้น เช่น คนที่อยู่ในขั้นที่ 2 อาจเข้าใจเหตุผลของคนที่อยู่ในขั้นที่ 3 ได้ แต่จะไม่เข้าใจเหตุผลของคนที่อยู่ในขั้นที่ 4 เป็นต้น (ซัชชัย คุ่มทวีพร. 2546 : 205)

ขั้นตอนของพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กนั้น เป็นขั้นที่เหตุผลเกี่ยวกับความยุติธรรมถูกพัฒนาขึ้น และเขาได้ละเลยมิติทางด้านของอารมณ์และความรู้สึกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นที่เรียกว่า Postconventional level หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์ โคลเบอร์กให้ความสำคัญกับ “ความยุติธรรม” ว่าเป็นคุณธรรมหลักของจริยศาสตร์ เพราะความยุติธรรมไม่ใช่ “กฎ” หรือ “กลุ่มของกฎ” แต่ความยุติธรรมนั้น เป็นหลักจริยธรรมที่มีความเป็นสากล เพราะมนุษย์ทุกคนสามารถเลือกไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ ซึ่งจะช่วยธำรงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (ซัชชัย คุ่มทวีพร. 2546 : 206 - 210)

1.2 ทฤษฎีจริยศาสตร์สตรีนิยม : จริยศาสตร์แห่งความอาทร

นักสตรีนิยมที่ดีได้ว่าเป็นผู้บุกเบิกทฤษฎีจริยศาสตร์สตรีนิยม คือ แครอล กิลลิแกน

(Carol Gilligan) เธอได้เสนอผลการวิจัยว่า แนวคิดทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับเรื่องของเพศ บุรุษเองจะสนใจเนื้อหาทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความยุติธรรม มีการอ้างเหตุผลในลักษณะของกฎที่เป็นนามธรรมและมีความเป็นสากล ส่วนสตรีนั้นจะสนใจเนื้อหาทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระดับปัจเจกบุคคล เวลาอ้างเหตุผลก็มักจะหลีกเลี่ยงการอ้างเหตุผลในลักษณะของกฎนามธรรมที่เป็นสากล ในตอนที่แก้ปัญหาจริยธรรมก็มักจะแก้ด้วยวิธีการสร้างเครือข่ายเชิงสัมพันธ์มากกว่าที่จะทำการวิเคราะห์ในระดับสากล นอกจากนี้สตรียังสนใจในรายละเอียดของบริบทและอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน กิลลิแกนจึงเสนอ

จริยศาสตร์ระบบใหม่ที่เธอคิดว่ามีฐานะเทียบเท่าจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม (ethics of justice) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์จริยศาสตร์ที่สำคัญที่โคลเบอร์กนำมาใช้ในการวางรากฐานทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเขา ระบบ

ที่กิลลิแกนเสนอคือจริยศาสตร์แห่งความอาทร (ethics of care) (ซัชชัย คุ่มทวีพร. 2546 : 212 - 213)

กิลลิแกนได้วิพากษ์ “จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม”ว่า เป็นแนวคิดจริยศาสตร์ที่วางอยู่บนหลักเหตุผล และด้วยความที่ต้องการการวิเคราะห์ที่เป็นสากล จึงละเลยมิติทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งถือเป็นสาเหตุของอคตินักสตรีนิยมหลายท่านเห็นว่า การมองมิติเรื่องอารมณ์ความรู้สึกในแง่ร้ายมีผลทำให้เกิดการส่งเสริมวัฒนธรรมการกดขี่สตรีเพศ (ซัชซัย คุ่มทวีพร, 2546: 214)

หลังจากกิลลิแกนได้เสนอแนวคิดที่วิพากษ์ “จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม” และเสนอ “จริยศาสตร์แห่งความอาทร” ก็มีนักจริยศาสตร์สตรีนิยม ได้เขียนบทความออกมาอีกมากมาย เพื่อช่วยกันขัดเกลาให้จริยศาสตร์แห่งความอาทรมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และยังชี้ให้เห็นอคติทางเพศที่แทรกซึมอยู่ในจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม บทความชิ้นสำคัญคือบทความของ เบนฮาบีบที่เขียนขึ้นในปี ค.ศ. 1987 เบนฮาบีบได้วิเคราะห์ความแตกต่างของจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรมกับจริยศาสตร์แห่งความอาทรได้อ่านน่าสนใจ ดังตาราง 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรมกับจริยศาสตร์แห่งความอาทร (ซัชซัย คุ่มทวีพร, 2546: 215-216)

ลำดับที่	จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม	จริยศาสตร์แห่งความอาทร
1	เน้นลักษณะนามธรรมที่เรียกว่า Postconventional Formalism	เน้นลักษณะรูปธรรมหรือการถูกกำหนดด้วย บริบทเรียกว่า Postconventional Contextualism
2	เน้นความเป็นสากล ที่ผู้กระทำมีลักษณะ ของการปราศจากตัวตน หรือที่เรียกว่า Disembodied being	เน้นลักษณะเฉพาะและบริบทที่เต็มไปด้วย รายละเอียดของสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล
3	เป็นระบบที่ละเลยมิติทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก	มีการนำส่วนของมิติทางอารมณ์ความรู้สึกมา เป็นหลักคิดทางจริยธรรม
4	มีลักษณะเป็นพันธะทางจริยธรรมแบบ ทั่วไป เช่นการให้ความเคารพ ความเป็น ธรรม ความเท่าเทียม	มีลักษณะเป็นพันธะทางจริยธรรมของ ความสัมพันธ์แบบพิเศษ เช่น เพื่อน ครอบครัว สมาชิกกลุ่ม
5	การตัดสินใจจริยธรรมเป็นแบบ Formal Point of View	การตัดสินใจจริยธรรมเป็นแบบ Personal Point of View
6	วุฒิภาวะที่เกิดขึ้นเรียกว่า Moral Development	วุฒิภาวะที่เกิดขึ้นเรียกว่า Ego Development
7	เป้าหมายคือ ความยุติธรรมสาธารณะ (The Public Justice)	เป้าหมายคือ การมีชีวิตที่ดี (The Domestic Good Life)

ตาราง 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรมกับจริยศาสตร์แห่งความอาทร (ชัชชัย คุ่มทวีพร, 2546: 215-216)(ต่อ)

ลำดับที่	จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม	จริยศาสตร์แห่งความอาทร
8	กฎของจริยธรรมมีรูปแบบของการใช้เหตุผล	กฎจริยธรรมที่อยู่ในบริบทของความเป็นส่วนตัวและความสัมพันธ์แบบเครือญาติ
9	การมีจริยธรรมแบบ Postconventional → ทฤษฎีสัญญาสังคม	ยังคงอยู่ในจริยธรรมแบบ Conventional → การรักษาจารีตประเพณี
10	บุรุษเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุรุษผู้อื่น	ยังคงอยู่ในจริยธรรมแบบ Conventional → การรักษาจารีตประเพณี
11	มีลักษณะแบบ Hobbesian mushroom	สตรีเป็นเรือนร่างแห่งอารมณ์ สนองความต้องการทางอารมณ์ สืบพันธุ์และยังคงอยู่ในบริบทแห่ง "ธรรมชาติ"
12	♂ = Autonomous self → narcissist ego → (quasi) Moral impartiality	♀ = ~ man (what man is not!)
		♂ = Autonomous ♀ not autonomous (Nurturance)
		Independent Dependent (bonding)
		Aggressive Non Aggressive
		Competitive Giving
		Public Private/Domestic
		Justice Good Life

จากตาราง 2 เบนฮาบิบกล่าวว่า จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรมได้ละเลยประเด็นสำคัญตั้งแต่ ข้อ 1-6 มาโดยตลอด การนึกถึงมนุษย์นั้น จะนึกถึงแต่มนุษย์ที่มีเหตุผลโดยตัดประสบการณ์ส่วนตัวออกไปจนหมดสิ้น ทำให้มนุษย์ในความคิดของคนกลุ่มนี้ไม่มี สตรี ชนกลุ่มน้อย คนชายขอบ ฯลฯ ทำให้ความเป็นสากลที่คนกลุ่มนี้พยายามแสวงหาคำตอบเป็นคำตอบที่ไม่ใช่ "ความเป็นสากล" ของมนุษย์ที่แท้จริง และเมื่อสตรีถูกกันออกไปมิตินี้เกี่ยวกับสตรีหลายอย่างจึงถูกกันออกไปด้วย เช่นชีวิตที่ดีที่อยู่ในบริบทของครอบครัว และในบ้านได้ ถูกละเลยดังข้อที่ 7 เป้าหมายสูงสุดจึงเป็น ความยุติธรรมแบบสาธารณะ และเมื่อต้องการเป้าหมายในลักษณะนี้ กฎจริยธรรมจึงอยู่ในรูปแบบของการใช้เหตุผล และก็จะละเลยความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ดังในข้อที่ 8 (ชัชชัย คุ่มทวีพร, 2546: 217)

การไม่ละเลยความสัมพันธ์แบบเครือญาติของจริยศาสตร์แห่งความอาทร ทำให้แบบแผนทางจริยธรรมยังอยู่ในมิติของจารีตประเพณีและวัฒนธรรม หรือที่เรียกว่า Conventional level ดังข้อ 9 ส่วนจริยศาสตร์ว่าด้วยความ

ยุติธรรมยี่ดหลัก แบบสัญญาประชาคม ซึ่งถูกเลือกด้วยวิจารณ์ญาณของตนเองจึงอยู่ในพวกที่เรียกว่า Postconventional level การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามมุมมองของโคลเบิร์กนั้น คือการไร้ซึ่งตัวตนทางประวัติศาสตร์ และมีการยกระดับจริยธรรมโดยมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นในปริมนทลสารณะซึ่งบุรุษเท่านั้นจึงจะทำได้ ส่วนสตรีก็ จะถูกกันให้อยู่แต่ในครัวเรือน และถูกลบบทบาทลงดังข้อ 10 ส่วนข้อ 11 นั้นบอกว่าบุรุษนั้นอยู่ในฐานะของเห็ดหรือ mushroom ดังที่ ฮอบบส์ เคยพูดเอาไว้ ทำให้บุรุษมีอิสระในตนเองอย่างสมบูรณ์ แต่สำหรับจริยศาสตร์แห่งความ อาทรแล้ว

สตรียังเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว สังคม และธรรมชาติ สัมพันธภาพระหว่างสตรีกับมิติต่างๆ ที่อยู่รายล้อมตัวเธอมี อาจทำให้สตรีเป็นเหมือน “เห็ด” ได้ ส่วนข้อ 12 นั้น ในระบบจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม มนุษย์ได้มีลักษณะ หลงใหลตัวเอง หรือที่เรียกว่า narcissist ego ซึ่งเป็นลักษณะของความเป็นกลางทางศีลธรรม (moral impartiality) ส่วนจริยศาสตร์แห่งความอาทรนั้น จะมอง เห็นความแตกต่างของสตรีและบุรุษอย่างสมบูรณ์และไม่เอนเอียง (ซัชชัย คุ่มทวีพร, 2546: 218-219)

เบนฮาบีบมีความเห็นว่า “จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม” มองว่ามนุษย์ทุกคนเหมือนกันคือเป็นชีวิตแห่ง เหตุผล การใช้เหตุผลที่เป็นอยู่นี้เป็นการใช้คุณลักษณะของตนเอง สร้างลักษณะทั่วไปของบุคคลอื่นขึ้นมาหรือที่ เรียกว่า generalized other จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรมพยายามที่จะทำให้มนุษย์ทุกคนมีลักษณะต่างๆตาม ธรรมชาติเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความต้องการหรือความ

ปรารถนาต่างๆ แต่ในมุมมองจริยศาสตร์แห่งความอาทรจะมองว่ามนุษย์ทุกคนมีลักษณะต่างกัน ทุกคนมี ประวัติศาสตร์เป็นของตนเอง และมีลักษณะแห่งความเป็นปัจเจกที่แตกต่างจากคนอื่น นอกจากนี้ทุกคนยังมี โครงสร้างทางอารมณ์ในแบบของตนเอง แนวคิดนี้เป็นการมองคนอื่นอย่างเป็นรูปธรรม หรือ concrete เมื่อมี ความคิดพื้นฐานแบบนี้ เบนฮาบีบจึงเห็นว่า ลักษณะทางธรรมชาติของมนุษย์จะมีลักษณะเฉพาะเสมอ ก่อให้เกิด บรรทัดฐานเรื่องความเท่าเทียม และต่างตอบแทนกันในรูปแบบที่แตกต่าง ไปจากจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม (ซัชชัย คุ่มทวีพร, 2546: 219-220) เราสามารถเห็นความแตกต่างระหว่างการ generalized other ของจริยศาสตร์ว่า ด้วยความยุติธรรมกับมุมมองแบบ concrete other ของจริยศาสตร์แห่งความอาทรดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของแนวคิดที่ใช้ generalized other กับแนวคิดที่ใช้ concrete other (ซัชชัย คุ่มทวี พร, 2546: 220)

หัวข้อ	แนวคิดที่ใช้ generalized other	แนวคิดที่ใช้ concrete other
ฐานคติ	มนุษย์ทุกคนมีลักษณะทางธรรมชาติ เหมือนกัน	มนุษย์ทุกคนมีลักษณะทางธรรมชาติแตกต่าง กัน
บรรทัดฐาน	Norm of formal equality and reciprocity	Norm of equality and complementary
ปฏิสัมพันธ์	เชิงสาธารณะ เชิงสถาบัน เป็นการ ตอกย้ำสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์	เป็นแบบส่วนตัว ไม่อยู่ในรูปแบบสถาบัน เป็นการตอกย้ำความเป็นมนุษย์ และความเป็น ปึงเจกภาพของคนอื่น

ตาราง 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของแนวคิดที่ใช้ generalized other กับแนวคิดที่ใช้ concrete other (ซัชชัย คุ่มทวีพร, 2546: 220) (ต่อ)

หัวข้อ	แนวคิดที่ใช้ generalized other	แนวคิดที่ใช้ concrete other
มโนทัศน์ทางจริยธรรม	สิทธิ หน้าที่ และการให้สิทธิ (entitlement)	ความรับผิดชอบ ความผูกพัน และการแบ่งปันกัน (sharing)
ความรู้สึกทางจริยธรรม	ความเคารพ หน้าที่ การเห็นคุณค่า และศักดิ์ศรี	ความรัก ความใส่ใจ ความรู้สึกร่วมสมานฉันท์ (Solidarity)

เบนฮาบิบสรุปว่า ตามหลักจริยศาสตร์ของโคลเบอร์ก มโนทัศน์เรื่องความยุติธรรมสามารถทำให้เป็นสากลได้ แนวคิดลักษณะนี้จะละเลยผู้อื่นที่เป็นรูปธรรม และแทนที่รูปธรรมที่ถูกละเลยนี้ด้วยการจินตนาการถึงผู้อื่น การทำเช่นนี้ นอกจากจะทำให้ความแตกต่างระหว่างบุคคลสูญหายไปจากการวิเคราะห์เชิงจริยธรรมแล้ว ในทางปฏิบัติ นั้นย่อมจะเป็นไปไม่ได้ที่จะทำให้ได้ข้อสรุปที่มีความยุติธรรม เมื่อจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรมละเลยตัวตนที่แท้จริงของมนุษย์ทำให้ขาดความสมบูรณ์ในตัวเอง (ซัชชัย คุ่มทวีพร, 2546: 221)

กิลิแกนได้สัมภาษณ์ผู้หญิง 29 คน เกี่ยวกับการตัดสินใจที่จะทำแท้ง เพื่อนำมาสร้างเป็นจริยศาสตร์แห่งความอาทรของเธอ ที่อาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า จริยศาสตร์แบบสัมพันธ์ภาพ (Relational Ethics) โดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับคือ

1. การเน้นผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก เช่น เหตุผลการทำแท้งก็เพื่อสิ่งที่ดีที่สุดของ ตนเอง
2. การเน้นผลประโยชน์เพื่อคนอื่นเป็นหลัก เช่น เหตุผลของการทำแท้งก็เพื่อสิ่งที่ดีที่สุด สำหรับคนอื่น
3. การประสานประโยชน์ของตนเองกับผู้อื่น เช่น เหตุผลของการทำแท้งก็เพื่อสิ่งที่ดีที่สุดของตนเองและผู้อื่น ในลักษณะสัมพันธ์ภาพ (Relational Unit)

(ซัชชัย คุ่มทวีพร, 2546: 228-229)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางจริยธรรมในประเทศไทย

ผู้วิจัยขอแบ่งแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางจริยธรรมในประเทศไทยเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

2.1 การสอนจริยธรรมในโรงเรียน จะเน้นการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละระดับชั้นการศึกษา โดยมีแผนการศึกษาชาติและหลักสูตรของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นตัวกำหนดโครงสร้าง เนื้อหา วิธีการจัดการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลของโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในระดับประถมศึกษา และ

มัธยมศึกษา โดยในแผนการศึกษาชาติและหลักสูตรของกรมวิชาการจะกำหนดไว้ชัดเจนว่า นักเรียนในแต่ละระดับควรมีพัฒนาการทางคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์อย่างไร ยกตัวอย่างเช่น

ระดับประถมศึกษา ให้มีความภาคภูมิใจในชาติ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ รักการอ่านและใฝ่หาความรู้ รักการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีความภูมิใจในชาติ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนและชุมชน มีทրණະที่ดีต่อสัມมาชิพ มีนิสัยรักการทำงาน มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัມมาชิพ มีความสามารถในการจัดการและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีความสามารถเป็นผู้นำ เป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม มีความภูมิใจในชาติ เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ (ฉันทนา จันทรืจรัส.2541 : iv)

2.2 การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร เพื่อเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียน และนิสิต นักศึกษา ตัวอย่างของกิจกรรมในหลักสูตรการศึกษา เช่น โครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชุมชนบพ การฝึกรบและปฏิบัติธรรมที่วัด หรือธรรมสถานสำหรับนักเรียนพยาบาล ทหารอากาศ ชั้นปีที่ 1 2 และ 3 ชั้นปีละ 4 วัน เป็นต้น ตัวอย่างของกิจกรรมนอกหลักสูตร เช่น โครงการพุทธบุตรธรรมทายาท – ผู้เดินทางสี่ขาบรมราชชนนีศรีตรัง ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง จังหวัดตรัง โครงการศรัทธาธรรม – เสริมพลังใจของคณะศึกษาศาสตร์ และภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลคลอง 6 ปทุมธานี เป็นต้น

การประเมินผลของการจัดกิจกรรมเพื่อเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน นิสิต นักศึกษา จะมีดังนี้

1. สังเกตพฤติกรรมในการร่วมกิจกรรม
2. สั้รวจการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
3. สั้รวจพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
4. สั้รวจเจตคติและค่านิยมวิชาชีพ
5. ให้นักศึกษาเขียนบรรยายความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรม
6. ให้นักศึกษาเขียนใบรายงานพฤติกรรมประจำวัน
7. ทำแบบประเมินผลหลังการอบรม

8. คอยติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านจริยธรรมของนักศึกษา (คณะทำงานจัดทำแนวทางการทำกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรมโครงการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.2543)

2.3 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาจริยธรรม การวิจัยในลักษณะนี้จะทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เนื่องจากงานวิจัยในลักษณะนี้เริ่มมีให้เห็นอย่างเด่นชัด ตั้งแต่ปี

พ.ศ.2520 – ปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างงานวิจัย 3 ชิ้นจาก 3 ยุคสมัยดังนี้ (ในการยกตัวอย่างนี้ขอยกตัวอย่างเฉพาะชื่องานวิจัย วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้เห็นภาพรวมของงานวิจัยประเภทนี้ ว่ามีแนวคิดในการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน นิสิตนักศึกษาอย่างไร)

2.3.1 งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อระดับพัฒนาการทางจริยธรรม” ของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2524

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาเครื่องมือวัดระดับพัฒนาการทางจริยธรรมในจริยธรรมหลัก 8 ประการ
2. ศึกษาหาเกณฑ์ปกติ (Norm) ของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของประชากรกลุ่มต่าง ๆ
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับพัฒนาการทางจริยธรรมกับองค์ประกอบทางบุคลิกภาพ และ

องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 6,882 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 8,098 คน และประชาชนอาชีพต่าง ๆ จำนวน 2,632 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินความเห็นทั่วไป ซึ่งใช้วัดระดับพัฒนาการทาง จริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นนักเรียนและประชาชน

2.3.2 งานวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย โดย ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล พ.ศ.2529

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาลำดับความสำคัญของค่านิยมทางจริยธรรมของคนไทย
2. ศึกษาระบบและความสัมพันธ์ของค่านิยมทางจริยธรรมของคนไทย
3. ศึกษาแนวทางในการสอนและการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้แก่นักเรียนและ-เยาวชน

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่จะต้องมีความสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ต้องมีความรู้ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
2. เป็นผู้มีความสนใจในปัญหาของสังคม หรือมีความเชี่ยวชาญทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่มีความสำคัญตามเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน

271 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 103 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมีอยู่ 3 ตอนคือ

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
2. คุณสมบัติของค่านิยมทางจริยธรรมในด้าน
 - ลำดับความสำคัญของค่านิยมทางจริยธรรม
 - ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางจริยธรรม
3. ความเห็นเกี่ยวกับการสอนจริยธรรมให้แก่เยาวชน

2.3.3 งานวิจัยเรื่อง ความเป็นผู้มีจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต

โดย เกสรา สุขสว่าง พ.ศ.2544

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เปรียบเทียบการปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปี คณะ แผนกวิชา กลุ่มคณะ และสถานภาพการสมรสของบิดามารดา
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาด้านการปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรมกับความคิดเห็นของอาจารย์ด้านการปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษา

ผู้วิจัยยังกล่าวเสริมไว้ในส่วนของ “ความสำคัญและที่มาของปัญหาในการวิจัย” อีกว่า “การศึกษาความเป็นผู้มีจริยธรรมของนักศึกษา น่าจะนำมาซึ่งประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาวิชาพื้นฐานมนุษยศาสตร์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เป็นการเตรียมพร้อมในการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ทั้งยังสนองตอบแผนการพัฒนาศึกษา

แห่งชาติพุทธศักราช 2540 ที่มุ่งให้การศึกษาเป็นการพัฒนาบุคคลให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใฝ่การเรียนรู้ มีระเบียบวินัยและมีจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข”

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ได้แก่

- อาจารย์ประจำที่เป็นชาวไทย จำนวน 240 คน
- นักศึกษาที่กำลังศึกษาปี 2543 จำนวน 1,332 คน โดยแยกเป็น 4 กลุ่มคือ

กลุ่มคณะแพทยศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ	333 คน
กลุ่มคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี	325 คน
กลุ่มคณะศิลปะและการออกแบบ	302 คน
กลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	372 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับถามนักศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับภูมิหลังของนักศึกษา

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้

- มรรคมีองค์แปดด้านปัญญา
- มรรคมีองค์แปดด้านศีล
- มรรคมีองค์แปดด้านสมาธิ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับถามอาจารย์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับภูมิหลังของอาจารย์

ตอนที่ 2 ถามความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- มรรคมีองค์แปดด้านปัญญา
- มรรคมีองค์แปดด้านศีล
- มรรคมีองค์แปดด้านสมาธิ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.4 การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในระดับนโยบาย เป็นการวิจัยโดยทำการเก็บข้อมูลจาก นักวิชาการต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์จนได้ผลสรุปออกมาเป็นนโยบายเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชน ตัวอย่างของงานวิจัยประเภทนี้ได้แก่งานวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ประเด็นการศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมโดย

ผศ.ดร.ฉันทนา จันทร์บรรจง ปี พ.ศ. 2541

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมของประเทศไทย
2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานด้านการศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมในต่างประเทศที่สัมพันธ์กับประเทศไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร
3. ศึกษาแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านการศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมของประเทศไทย
4. สำนวณความคิดเห็นของนักวิชาการ และนักพัฒนาคุณธรรม เกี่ยวกับเนื้อหาของคุณธรรมและวิธีการที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณธรรมของเด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย
5. เสนอวิสัยทัศน์ สารบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษากับการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งควรระบุไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ และมาตรการในการนำสารบัญญัติไปสู่การปฏิบัติ

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 100 คน โดยแยกเป็น 2 ประเภท คือ

1. นักคิดหรือนักวิชาการ 50 คน
2. นักพัฒนาคุณธรรม 50 คน

เมื่อส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างแล้ว ได้รับแบบสอบถามคืน 65 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบสำรวจวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมเพื่อการจัดทำร่างกฎหมายแม่บทการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

1. ความเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมที่พึงประสงค์ในผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณธรรมโดยสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ
3. ความเห็นเพิ่มเติม

2.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

การวิจัยประเภทนี้เริ่มมีในเมืองไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 พอประมาณปีพ.ศ. 2521 -- 2524 การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมในเด็กและเยาวชนได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นจนถึงขั้นมีการวิจัยและพัฒนาเป็นชุดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งชุดกิจกรรมทั้งหมดสร้างขึ้นภายใต้ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ก ณ ที่นี้จะขอยกตัวอย่างชุดกิจกรรมเพื่อฝึกยกระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับประถมศึกษา (ป.3 – ป.6) ของท่านศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน ดังนี้

“ชุดกิจกรรมเพื่อฝึกยกระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่ผู้เข้ารับการฝึก หลักสำคัญของการฝึกคือ การสร้างให้เกิดความ

ขัดแย้งในความรู้ แล้วเสนอความรู้ขั้นที่สูงกว่าให้ตามแบบของโคลเบิร์ต การฝึกทั้งหมดมี 5 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมประกอบด้วยขั้นเตรียม ขั้นกิจกรรม ขั้นอภิปรายและสรุป

(โกศล มีคุณ.2538 : 68)

หลังจากนั้นก็จะมียานวิจัยที่นำเอาทฤษฎีของโคลเบิร์ตมา ประยุกต์ใช้เช่น งานของโกศล มีคุณ เรื่อง “การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสวมบทบาทของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา” ปรินุณานิพนธ์ กศ.ด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524

งานของสกล เทียงแท้เรื่อง “ผลการใช้การอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กชั้น ป. 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนต่างกัน” ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525

งานของดวงตา เครือทิวา เรื่อง “การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา” ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2544

3. การใช้แบบทดสอบ MEQ เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์เพื่อ แก้ปัญหา

จากหัวข้อที่ 2 ที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีความตื่นตัวในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมของเด็กและเยาวชนมาเป็นเวลานานแล้ว แต่สิ่งที่ยังขาดอยู่คือแบบทดสอบซึ่งควรมีคุณลักษณะ 2 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อวัดทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรม
2. เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรม

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยพบว่าแบบทดสอบที่สามารถพัฒนาไปสู่แบบทดสอบเพื่อวัดและพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมได้คือ แบบทดสอบชนิดอัตนัยประยุกต์หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า แบบทดสอบ MEQ (Modified Essay Question)

แบบทดสอบ MEQ ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อนำมาใช้วัดผลการแก้ปัญหาทางคลินิกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 MEQ เป็นแบบทดสอบที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้วัดเหตุผล แนวคิดและการแก้ปัญหา

แบบทดสอบ MEQ มีลักษณะดังนี้คือ (กิจประมุข ดันตยาภรณ์.2547 : 1-2)

1. เริ่มต้นด้วยโจทย์ซึ่งเป็นการบรรยาย สถานการณ์สั้น ๆ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหา
2. คำถามเกี่ยวกับการตั้งสมมติฐานเบื้องต้น และอาจจะต่อด้วยคำถามเกี่ยวกับแนวทางการรวบรวมข้อมูล
3. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการคิดแก้ปัญหา
4. คำถามเกี่ยวกับการปรับสมมติฐานหรือการวินิจฉัย
5. ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
6. คำถามเกี่ยวกับการดูแลรักษา

7. คำถามเกี่ยวกับความเข้าใจ ตลอดจนการวิเคราะห์วิจารณ์การให้พยากรณ์โรค ตลอดจนการติดตามการรักษาโรค

8. เมื่อตอบคำถามในแต่ละตอนเสร็จจะต้องส่งคำตอบในเวลาที่กำหนดของแต่ละตอน ไม่อนุญาตให้กลับไปแก้ไขคำตอบที่ตอบไปแล้วในตอนต้น ๆ ที่ทำผ่านมาแล้ว

นายแพทย์กิจประมุข ดันตยาภรณ์ (2547 : 4-5) ได้สรุปจุดเด่น ของข้อสอบ MEQ ไว้ดังต่อไปนี้
จุดเด่นของข้อสอบ MEQ

1. การสร้างข้อสอบง่ายคล้ายกับการสร้างข้อสอบอัตนัย
2. ใช้ประเมินผู้เรียนได้ทั้งระดับก่อนปริญญาและหลังปริญญา
3. เนื้อหาของข้อสอบสามารถผสมผสานหลาย ๆ สาขาวิชาเข้าด้วยกัน เหมาะสำหรับหลักสูตรบูรณาการ
4. ใช้วัดกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาได้ดี ลดปัญหาการเดา
5. ใช้ประเมินได้ทั้งแบบประเมินความก้าวหน้า (Formative) และแบบประเมินผลรวม (Summative)
6. ใช้ประเมินผู้เรียนได้จำนวนมากในการสอบแต่ละครั้ง
7. การให้คะแนนง่ายกว่าข้อสอบอัตนัย
8. ลดความลำเอียงในการตรวจข้อสอบได้ดีกว่าข้อสอบอัตนัย
9. สามารถวัดทักษะการเขียนได้
10. ช่วยฝึกวิธีการคิดให้เป็นระบบ
11. ประหยัดเวลาในการสร้างแบบทดสอบ

จุดด้อยของข้อสอบ MEQ

1. ค่อนข้างยากในการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน
2. ครอบคลุมเนื้อหาได้ไม่กว้างขวางเท่าข้อสอบปรนัย จำกัดความเป็นอิสระในการตอบ
3. เมื่อได้เขียนคำตอบไปแล้ว ไม่อนุญาตให้ผู้เรียนกลับมาแก้ไขคำตอบในข้อต้นที่ได้ทำผ่านมาแล้ว
4. ใช้เวลาตรวจ ข้อสอบค่อนข้างนาน
5. ผู้เรียนไม่ทราบว่าต้องตอบลึกซึ้งมากน้อยเพียงใด ทำให้อาจตอบได้ไม่ครบ
6. ยังมีปัญหาด้านความเที่ยงตรง

เมื่อพิจารณาถึงจุดเด่นและจุดด้อยของข้อสอบ MEQ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าน่าจะพัฒนาข้อสอบ MEQ ให้เป็นข้อสอบที่พัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมที่มีประสิทธิภาพได้ไม่ยาก

4. การประยุกต์ใช้ข้อสอบ MEQ

สำหรับประเทศไทยเองได้มีการประยุกต์ใช้ข้อสอบ MEQ ในหลายรูปแบบ ทั้งการนำไปใช้จริงในหลักสูตรการฝึกอบรมทางการแพทย์ หลังจากมีการวิจัยมากพอสมควรแล้ว นำไปเป็นเครื่องมือในการวิจัยและถูกพัฒนาเพื่อใช้วัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะด้านดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.1 มีการนำแบบทดสอบ MEQ ไปใช้ในการประเมินความรู้พื้นฐานของหลักสูตร

การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขากุมารเวชศาสตร์ของแพทยสภา ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2547. (www.med.cmu.ac.th/dept/pediatric/02-curriculum/resident/resident-2547/01-curriculum/curri-2547.pdf)

4.2 มีการพัฒนาแบบทดสอบ MEQ เพื่อวัดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนในงานวิจัยเรื่องการประเมินการพัฒนาระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนด้วยโครงการวิทยาศาสตร์ : โครงการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในโรงเรียนชนบท จังหวัดแม่ฮ่องสอน (SIRs) โดย รศ.ดร.บุบผา อนันต์สุชาติกุล และคณะ.พ.ศ.2547

4.3 ตัวอย่างของการพัฒนาแบบทดสอบ MEQ เพื่อใช้วัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะด้าน เช่น งานวิจัยเรื่อง “การสร้างแบบทดสอบเอ็ม อี คิว ที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดย นางสาวนงครัก ไทธานี วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (www.thaiedresearch.org/result.php?id=1157)

ส่วนแบบทดสอบ MEQ เพื่อใช้วัดและพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมยังไม่ปรากฏ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการพัฒนาเพื่อ เป็นประโยชน์แก่วงการการศึกษาและวงการปรัชญาและศาสนาในอนาคต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบทดสอบ MEQ เพื่อใช้พัฒนาทักษะการใช้เหตุผล และการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิต โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยได้แก่ นิสิตที่เรียนวิชา มน 102 (มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม) ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2548 รวมประชากรทั้งสิ้นประมาณ 1,500 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นิสิตกลุ่ม B06 B07 B08 และ B09 ที่เรียนอยู่ในห้องเดียวกัน จำนวน 124 คนซึ่งผู้วิจัยเลือกโดยการสุ่ม โดย มีกลุ่ม B06 และ B07 เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 60 คน ส่วนนิสิตกลุ่ม B08 และ B09 เป็นกลุ่มควบคุม

ก่อนที่นิสิตทั้งสอง กลุ่มจะเรียนวิชา มน 102 นิสิตทั้งหมดจะทำแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากนั้นนิสิตกลุ่มตัวอย่างก็จะเรียน วิชา มน102 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 แผนการสอนวิชา มน 102 (มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม)

สัปดาห์ที่	บทที่	หัวเรื่อง	กิจกรรม
1 10 มิ.ย. 48	-	วันปฐมนิเทศวิชา (ปฐมนิเทศรวมที่ โรงยิม 1)	แนะนำผู้สอน, แนะนำการเรียนการสอนและการประเมินผล แจ้งการสอบย่อยก่อนเรียน ทุกครั้ง เดือนย้าเรื่องการแต่งกายและการ ลงโทษกรณีทุจริตส่งงาน ทุจริตการสอบ และการขาดเรียน
2 17 มิ.ย. 48	1	เกิดมามีทำไม (ห้องประชุม 101)	1. อาจารย์บรรยาย 2. นิสิตแสดงความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน 3. นิสิตทำการบ้านบทที่ 1 หัวข้อ "เกิดมามีทำไม" 1 หน้ากระดาษ
3 24 มิ.ย. 48	2,3	ตั้งใจศึกษา และ หาเป้าหมายของชีวิต	1. อาจารย์ประจำกลุ่มบรรยายนำทั้ง 2 บทเรียน 2. นิสิตจับกลุ่มอภิปรายประเด็นปัญหาที่ อาจารย์นำเสนอ 3. ตัวแทนนิสิตแต่ละกลุ่มออกมาเสนอความคิดเห็น
4 1 ก.ค. 48	4	เฝ้าคิดอยู่เสมอ หมายเหตุ บทที่ 4 ถ้ามีนิสิต กลุ่มใดทำคำขวัญหรือ ข้อความที่จะติดบริเวณ มหาวิทยาลัย นิสิตทุกกลุ่ม ต้องส่งอาจารย์ ผู้สอนให้ ตรวจสอบก่อนเพื่อความเหมาะสม ของภาษา และต้องขอ อนุญาตเจ้าหน้าที่ดูแล รับผิดชอบในแต่ละสถานที่ นั้น ๆ ก่อนติดป้ายทุกครั้ง	1. อาจารย์ประจำกลุ่มบรรยายนำ 30 นาที 2. นิสิตจับกลุ่มอภิปรายประเด็นปัญหาที่ อาจารย์นำเสนอในชั้นเรียน จากนั้นนิสิต เลือกปัญหามา 1 ปัญหาเพื่อมาอภิปรายใน กลุ่ม แล้วหาทางแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม จากนั้นนำเสนอหน้าชั้น แล้วกลับไปทำเป็น โครงการอย่างเต็มรูปแบบ โดยใช้วิธีการของ System Approach หมายเหตุ โครงการที่ นิสิตจะทำนั้นควรเป็นโครงการที่นิสิตต้อง ไปทดลองทำมาจริงและควรมีแบบสอบถาม ส่งด้วย

ตาราง 4 แผนการสอนวิชา มน 102 (มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม) (ต่อ)

5 8 ก.ค. 48	5	อย่าผลอ.....จงทำดี	1. อาจารย์บรรยาย 2. นิสิตแสดงความคิดเห็น
6 15 ก.ค. 48	6,7	รู้หน้าที่ของตน และอดทน ทำงาน	1. อาจารย์บรรยายคุณค่าของการเคารพ ในหน้าที่ โดยศึกษาจากบทความเรื่อง บุญหลงและบรรยายคุณค่าของความ อดทนโดยศึกษาจาก "ผู้ให้พลังงานแก่ โลก"
7 29 ก.ค. 48	8	กล้าหาญวิเคราะห์	1. อาจารย์บรรยายความสำคัญของการ ใช้เหตุผลและการคิดแบบโยนิโส มนสิการ 2. นิสิตแบ่งกลุ่มอภิปรายบทความโดย ใช้หลักโยนิโสมนสิการข้อใดก็ได้มา วิเคราะห์บทความนั้น 3. ส่งตัวแทนมาพูดหน้าชั้น 4. นิสิตเขียนวิจารณ์บทความที่อาจารย์ แจกในชั้นเรียนโดยใช้หลักโยนิโส มนสิการวิธีใดก็ได้ ให้เลือกมา 1 วิธี 5. นิสิตแบ่งกลุ่มเพื่อแสดงละครสะท้อน คำสอนตามหลักกาลามสูตร

ช่วงการสอบวัดผลกลางภาค นิสิตกลุ่มทดลองจะสอบโดยใช้แบบทดสอบ MEQ ส่วนนิสิตกลุ่มควบคุมจะ
สอบโดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย 5 ตัวเลือก หลังจากนั้น 2 สัปดาห์ผู้วิจัยจะให้นิสิตทั้งสองกลุ่มทำแบบวัดทักษะ
การใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นทางจริยธรรมชุดเดิมเพื่อดูพัฒนาการ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 แบบคือ

1. แบบวัดทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นทางจริยธรรม
2. แบบทดสอบ MEQ

1. แบบวัดทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นทางจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลำดับดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สร้างแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมโดยใช้คำถามประเภททางสองแพร่งทางศีลธรรม (Moral Dilemma) จำนวนสองข้อดังต่อไปนี้

1. สมมติว่านิสิตเป็นตำรวจและทราบมาว่าพ่อของนิสิตเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่และทำให้เด็กและเยาวชนของชาติก่อนประเทศต้องตกเป็นเหยื่อ ค่าใช้จ่ายที่นิสิตใช้ในการศึกษานั้นได้เป็นตำรวจนั้นเป็นค่าใช้จ่ายที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดแทบทั้งสิ้น ทางกําลังต้องการตัวพ่อค้ายาเสพติดรายใหญ่นี้ซึ่งนิสิตทราบดีว่าเป็นพ่อของตัวเอง ถ้าพ่อของนิสิตถูกจับได้เขา จะได้รับโทษถึงขั้นประหารชีวิต อยากทราบว่านิสิตจะดำเนินการอย่างไรต่อไปเมื่อทราบเรื่องนี้ โปรดให้เหตุผลอย่างละเอียด

2. ถ้านิสิตเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีชื่อแห่งหนึ่ง และมีนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งนั้นซึ่งเรียนมา 8 ปีแล้ว และที่เขาเรียนไม่จบเพราะติววิชาหนึ่งซึ่งเรียนก็ครั้งก็ตกแทบทุกครั้งจนมาถึงปีที่ 8 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายแล้ว ถ้าเขาเรียนไม่ผ่านเขาจะต้องถูกรีไทร์และไม่จบปริญญาตรี นิสิตเองเป็นคนที่ต้องสอนวิชานี้แก่เขาในปีนี้ ผลคะแนนรวมที่ได้ ปรากฏว่านักศึกษาคนอื่นประมาณ 99 คน ได้คะแนนรวมตั้งแต่ 54-88 คะแนน และทุกคนถือว่าสอบผ่าน ส่วนนักศึกษาปีที่ 8 นี้สอบได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 19 คะแนน นิสิตจะให้เขาค่านวิชานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด โปรดให้เหตุผลอย่างละเอียด

ก่อนนำไปใช้จริง ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทักษะนี้ไปให้นิสิตปี 2,3 และ 4 จำนวน 37 คนทำ ปรากฏว่าได้คะแนนเป็น 3 ระดับคือ

A จำนวน 3 คน

B+ จำนวน 9 คน

B จำนวน 25 คน

การให้ระดับคะแนนแบบนี้ ผู้วิจัยได้บูรณาการระหว่าง ทฤษฎีทางจริยศาสตร์ตามแนวของ โคลเบอร์ก กับทฤษฎีจริยศาสตร์แห่งความอาทร โดยมีเกณฑ์ดังนี้คือ

A = 1. มีการให้เหตุผลในแง่ประสานประโยชน์ทั้งระบบจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรมและระบบจริยศาสตร์แห่งความอาทร โดยให้ความสำคัญของทั้งสองระบบ และสามารถหาทางแก้ปัญหาอย่างประณีตประนอม พร้อมทั้งไม่ทำให้เกิดความเจ็บช้ำทางจิตใจและยังสามารถธำรงศักดิ์ศรีของมนุษย์อยู่ได้

2. ไม่มีการใช้เหตุผลผิด
3. มีการให้เหตุผลอย่างละเอียด

B+ = 1. มีการให้เหตุผลเน้นไปที่จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม หรือจริยศาสตร์แห่งความอาทร เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง

2. ไม่มีการใช้เหตุผลผิด

หรือ B+ = 1. มีการให้เหตุผลในแง่ประสานประโยชน์ทั้งระบบจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม และระบบจริยศาสตร์แห่งความอาทร โดยให้ความสำคัญของทั้งสองระบบและสามารถหาทางแก้ปัญหาอย่างประณีตประนอม

2. มีการใช้เหตุผลผิด

B = 1. มีการให้เหตุผลเน้นไปที่จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม หรือจริยศาสตร์แห่งความอาทรเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง

2. มีการใช้เหตุผลผิด

ตัวอย่างนิสิตกลุ่มที่ลองทำแบบทดสอบแล้วได้การประเมินในระดับ A

1. สมมติว่านิสิตเป็นตำรวจและทราบมาว่าพ่อของนิสิตเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่และทำให้เด็กและเยาวชนของชาติก่อนประเทศต้องตกเป็นเหยื่อ ค่าใช้จ่ายที่นิสิตใช้ในการศึกษาจนได้เป็นตำรวจนั้นเป็นค่าใช้จ่ายที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดแทบทั้งสิ้น ทางที่กำลังต้องการตัวพ่อค้า-

ยาเสพติดรายใหญ่นี้ซึ่งนิสิตทราบดีว่าเป็นพ่อของตัวเอง ถ้าพ่อของนิสิตถูกจับได้เขาต้องได้

รับโทษถึงขั้นประหารชีวิต อยากทราบว่านิสิตจะดำเนินการอย่างไรต่อไปเมื่อทราบเรื่องนี้ โปรดให้เหตุผลอย่างละเอียด

“บุญคุณพ่อแม่นั้นยิ่งใหญ่” ผมตระหนักในคำพูดนี้ และผมจะต้องทดแทนหน้าที่นี้ให้ดีที่สุด ดังนั้นผมจะไม่ยอมให้ใครมาประหารบุพการีของผมเว้นแต่สุดวิสัยจริงๆ ผมจะบอกให้พ่อเลิกทำธุรกิจมืดแบบนี้ โดยการหนีไปบวชที่ต่างจังหวัด ซึ่งจะช่วยให้พ่อผมรักษาชีวิตอยู่ได้ และยังเป็นทางเห็นธรรม ผมรู้ว่าบาปที่พ่อก่อขึ้นนั้นมันมาก..... มากซะจนผมคิดไม่ได้ แต่บุญคุณที่ผมได้รับจากพ่อนั้นมากเกินไปที่จะหาที่เปรียบได้เช่นกัน ในใจพ่อผมอาจคิดว่า “ส่งให้ลูกเรียนตำรวจ....สักวัน มันอาจช่วยเราได้” หากทั้งผมและพ่อคิดที่จะทำธุรกิจเหล่านี้ต่อ มันก็ใช่ แต่ผม”ไม่” ความโลกนั้นไม่มีที่สิ้นสุดในมนุษย์ ทั้งดีและชั่วหากผมรู้จักคำว่า “พอ” บาปที่พ่อก่อนั้น “พอแต่เพียงเท่านี้” และผม

กับพ่อจะหาทาง“ชดใช้กรรมที่เกิดขึ้น” เพราะเรารู้ดีว่าเป็นเช่นไร ดีมาน้อยเพียงไร ผมกับพ่อก็รู้ว่า ปัจจุบันนี้นั้น แ่่มากแค่ไหน อนาคตคือสิ่งที่เราทุกคนไม่รู้ รวมทั้งผมและพ่อเช่นกัน แต่สิ่งหนึ่งที่ผมรู้จักคือ “ผมกับพ่อต้องทำ ปัจจุบันให้ดีที่สุด” “อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด” หากแต่ก่อนหน้าที่จะเกิดเราต้องบอกกับปัจจุบัน เราบอกกับตัวเองว่า ทำ ดีที่สุดแล้วหรือยัง “ผม” จะทำหน้าที่ของตำรวจของตัวเองให้ดีที่สุด ผมคงไม่ใจแข็งพอที่จะเป็นคนตัดสินว่า “เข้าคุก” หรือ “ปล่อย” ซึ่งหลังจากที่ผมเลือกจะเป็นตำรวจต่อ ผมก็จะเลือกเป็นวิทยากร เพราะผมจะเป็นคนให้ความรู้ และความเข้าใจ กับเยาวชนได้ดีมากกว่่าอีกหลายๆคน เพราะผมเห็นจากประสบการณ์ของตัวเอง ผมเลือกที่จะ แก้ปัญหาที่ต้นเหตุ เพราะภูมิหลังของผมนั้นไม่สามารถแก้ปัญหาหรือเป็นคนตัดสินปัญหาได้ครับ สำหรับพ่อ หาก พ่อเลิกทำ และเข้าวัดตามที่ผมแนะนำนั้น ธรรมะ จะช่วยบ่มเพาะและขัดเกลาจิตใจที่สับสนของพ่อให้ดีขึ้น และเวลา จะทำให้ทุกอย่างดีขึ้น เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ว่าความสุขที่แท้จริงของมนุษย์นั้นมันอยู่ใกล้ตัวเรามากน้อยแค่ไหน อยากให้พ่อละทิ้งความโลภ ทั้งหลาย ทั้งกาย วาจา ใจ และวัตถุนิยมต่างๆ หันมามองถึงความสงบที่แท้จริง ที่มาจาก จิตใจไม่ใช่วัตถุ หากพ่อเข้าใจสิ่งนี้แล้วจะกลับไปมอบตัว ผมจะเป็นคนแรกที่จะพาพ่อไปมอบตัว เพราะสิ่งที่ผมต้อง เเชิญหน้าอยู่นั้นไม่ใช่สิ่งที่เห็น สิ่งที่ต้องได้ แต่ว่าเป็นความรู้สึกต่างหาก “ความกลัว” จะตามมารบกวนจิตใจผม กับพ่ออยู่ตลอด หากพ่อนั้นหาความสงบทางใจได้เมื่อไร ผมกับพ่อก็จะรู้ว่า ความสุขไม่ได้อยู่ไกลจากเราเลย ความสุข นั้นอยู่รอบตัวเราตลอดนั่นเองครับ

2. ถ้านิสิตเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีชื่อแห่งหนึ่ง และมีนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งนั้น ซึ่งเรียนมา 8 ปีแล้ว และที่เขายังเรียนไม่จบเพราะติดวิชาหนึ่งซึ่งเรียนก็ครั้งก็ตกแทบทุกครั้งจนมาถึงปีที่8 ซึ่งเป็น ปีสุดท้ายแล้ว ถ้าเขาเรียนไม่ผ่านเขาจะต้องถูกรีไทร์และไม่จบปริญญาตรี นิสิตเองเป็นคนที่ต้องสอนวิชานี้แก่เขาใน ปีนี้ ผลคะแนนรวมที่ได้ ปรากฏว่านักศึกษาคนอื่นประมาณ 99 คนได้คะแนนรวมตั้งแต่ 54-88 คะแนน และทุกคนถือว่าสอบผ่าน ส่วนนักศึกษาปีที่ 8 นี้สอบได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 19 คะแนน นิสิตจะให้เขาผ่านวิชานี้หรือไม่เพราะ เหตุใด โปรดให้เหตุผลอย่างละเอียด

ผมจะให้ นิสิตคนนี้ผ่านรายวิชานี้ โดยสิ่งสำคัญที่สุดคือการเป็นครูคืออยากเห็นลูกศิษย์เป็นคนดี และ ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ผมคิดว่า มหาวิทยาลัยคือแหล่งสำหรับผลิตคน และสอนคน ดังนั้นปัญหา สำหรับโจทย์นี้คือ เราที่เป็นครูจะอย่างไร “ชีวิตไม่ง่ายเหมือนดัมมามา” ที่จะดัมน้ำร้อนและใส่เส้น แต่ ชีวิตมีอะไรมากกว่านั้นเยอะ การให้ผ่านโดยการทำรายงาน แล้วช่วยโดยให้คะแนนพิเศษ หรือทำกิจกรรมพิเศษต่างๆ ก็ล้วนแต่เป็นการแก้ปัญหาที่ดี เว้นแต่ในสังคมจริงๆที่มีการแข่งขัน มีการเอารัดเอาเปรียบ เป็นสังคมที่จอมปลอม การให้ผ่านไม่ใช่การยาก แต่การเผชิญกับปัญหาเป็นสิ่งที่น่าค้นหา “ปัญญานั้นเป็นแค่ใบเบิกทาง” ผมเต็มใจให้ นิสิตคนนี้ผ่าน ไม่ใช่เพราะการพยายามในการเรียน เท่านั้น ยังเป็นเพราะผมเชื่อว่า ประสบการณ์ 8 ปีในมหาวิทยาลัย สามารถทำให้นิสิตคนนี้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ ความตั้งใจนั้นชนะทุกอย่าง หากเราชอบและถนัดวิชานี้บวกกับความตั้งใจ ก็จะส่งผลให้ผลลัพธ์ออกมาดี หากนิสิตไม่ชอบและไม่ตั้งใจผลลัพธ์ก็ต้องออกมาไม่ดี ถ้าไม่ชอบแต่ตั้งใจจะเอาให้ ผ่าน ก็ต้องผ่านเพราะหากเราตั้งใจจริงๆ ก็จะมีคนเห็นความตั้งใจของเรา ทำยที่สุดแล้วผมก็ต้องตัดสินใจเรียกนิสิต

คนนั้นมาพบเพราะข้อสอบเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบ แต่ใจความสำคัญคือ การเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเมื่ออยู่ในสังคม คงไม่แปลกที่มีคนบอกว่าเด็กส่วนใหญ่ที่จบมักจะดี แต่ก็มีส่วนน้อยที่ไม่ดี ผมเข้าใจดีแต่ผมมองต่ออีกนิตหนึ่งในเรื่องของเด็กที่ไม่เก่งแต่สามารถปรับตัวเองเข้ากับสังคมได้ ผมเป็นอาจารย์ดังนั้นหน้าที่ของผมไม่จบอยู่แค่การให้เกรดหรือการให้ ผ่าน ไม่ผ่าน หลังจากที่ผมให้นักเรียนนี้ผ่านไป แล้ว ผมจะช่วยถ่ายทอดประสบการณ์ของผม และสอนให้นักเรียนนี้รู้จักที่จะเลือก และคัดสรรสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเอง และหากยกตัวอย่างรายวิชาที่นักเรียนนี้กว่าจะผ่านต้องใช้เวลา 8 ปีเป็นกรณีศึกษา นิสิตก็จะรู้เองว่าเลือกเพื่อที่จะให้ตัวเองประสบความสำเร็จในชีวิตนั้น ต้องทำอะไร เพื่อไม่ให้เสียเวลา “ชีวิตคนเรามันสั้น” เราไม่มีเวลามากพอที่จะลองผิดลองถูกในทุกเรื่อง หากเราเลือกให้เหมาะสมกับตัวเองได้เร็วเท่าไร ก็จะรู้ว่ากำไรของชีวิตมีมากเท่านั้น

ตัวอย่างของนิสิตกลุ่มลองทำที่ได้ B+

1. สมมติว่านิสิตเป็นตำรวจและทราบมาว่าพ่อของนิสิตเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่และทำให้เด็กและเยาวชนของชาติค่อนข้างต้องตกเป็นเหยื่อ ค่าใช้จ่ายที่นิสิตใช้ในการศึกษานั้นได้เป็นตำรวจนั้นเป็นค่าใช้จ่ายที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดแทบทั้งสิ้น ทางกรมกำลังต้องการตัวพ่อค้ายาเสพติดรายใหญ่นี้ซึ่งนิสิตทราบดีว่าเป็นพ่อของตัวเอง ถ้าพ่อของนิสิตถูกจับได้เขาต้องได้รับโทษถึงขั้นประหารชีวิต อยากทราบว่านิสิตจะดำเนินการอย่างไรต่อไป เมื่อทราบเรื่องนี้ โปรดให้เหตุผลอย่างละเอียด

ข้าพเจ้าจะโทรไปแจ้งตำรวจ แต่ทำที: ว่าตนเป็นพลเมืองดีที่ได้แอบรู้ข่าวเกี่ยวกับพ่อค้ายาเสพติดมา จะบอกเกี่ยวกับรายละเอียดและแผนการต่างๆรวมทั้งของกลางซึ่งเป็นของพ่อค้ายาเสพติดรายนี้และหากพ่อข้าพเจ้าถูกจับได้ ข้าพเจ้าก็จะช่วยเหลือเต็มที่ เรื่องนายความ หรือการประกันตัว แต่สิ่งที่ช่วยเหลือนั้น ต้องไม่เป็นการใช้เงินหรืออำนาจในทางมิชอบ หรือผิดกฎหมาย สาเหตุที่ข้าพเจ้าทำเช่นนี้ ก็เนื่องจากว่าข้าพเจ้าตระหนักถึงหน้าที่ที่ข้าพเจ้าควรทำ 2 อย่างด้วยกันคือ 1. หน้าที่ของการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ซึ่งต้องดำรงไว้ให้ถูกต้องยุติธรรม ดังนั้นเมื่อข้าพเจ้าเห็นสิ่งที่บ่อนทำลายชาติบ้านเมืองข้าพเจ้าจึงต้องหาทางปราบปราม ถึงอย่างไรก็ตามไม่ควรจับกุมพ่อด้วยตนเอง เพราะจะทำให้ดูเหมือนเราเข้ามาทำร้ายพ่อโดยตรง ซึ่งพ่อคงจะเสียใจมาก ข้าพเจ้าจึงเลือกที่จะทำตัวคล้ายพลเมืองดี ที่คอยบอกข่าวแก่ตำรวจจากนั้นก็คงให้ตำรวจใช้ความสามารถในการจับกุมด้วยตนเอง ส่วนที่สองก็คือหน้าที่ของการเป็นลูกที่ดี ในหน้าที่นี้ข้าพเจ้าเลือกที่จะแสดงออกโดยการช่วยเหลือในเรื่องนาย หรือเงินเรื่องเอกสารต่างๆในชั้นศาลที่จะทำให้พ่อได้มีโอกาสลดหย่อนโทษบ้าง หรือไม่ก็อำนวยความสะดวกให้พ่อมากที่สุดเมื่ออยู่ในคุกแต่การทำหน้าที่ของการเป็นลูกที่ดีนั้นต้องอยู่ในกรอบของความถูกต้องและกฎหมาย เพื่อผลดีที่สุดแล้วข้าพเจ้าจะได้ดำรงไว้ซึ่ง การเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ที่ดีและการเป็นลูกที่ดีเอาไว้พร้อมๆกัน อย่างไรก็ตามก่อนที่จะข้าพเจ้าจะโทรบอกตำรวจเรื่องยาเสพติดนั้นข้าพเจ้าจะขอร้องและอ้อนวอนพ่อให้เลิกค้ายาเสพติดก่อน โดยเห็นแก่ลูกและเยาวชนของชาติคนอื่น ๆ ข้าพเจ้าจะอ้อนวอนทุกวิถีทางเพื่อให้เลิก และหากพ่อไม่ยอมหรือคือสิ่งที่ต้องทำต่อไป ข้าพเจ้าก็คงจะทำดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

2. ถ้านิสิตเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีชื่อแห่งหนึ่ง และมีนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งนั้น ซึ่งเรียนมา 8 ปีแล้ว และที่เขายังเรียนไม่จบเพราะติดวิชาหนึ่งซึ่งเรียนก็ครั้งก็ตกแทบทุกครั้งจนมาถึงปีที่ 8 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายแล้ว ถ้าเขาเรียนไม่ผ่านเขาจะต้องถูกรีไทร์และไม่จบ-ปริญญาตรี นิสิตเองเป็นคนที่ต้องสอนวิชานี้แก่เขา ในปีนี้ผลคะแนนรวมที่ได้ ปรากฏว่านักศึกษาคนอื่นประมาณ 99 คนได้คะแนนรวมตั้งแต่ 54-88 คะแนน และทุกคนถือว่าสอบผ่าน ส่วนนักศึกษาปีที่ 8 นี้สอบได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 19 คะแนน นิสิตจะให้เขาผ่านวิชานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด โปรดให้เหตุผลอย่างละเอียด

ข้าพเจ้าจะให้เขาผ่านวิชานี้โดยมีเงื่อนไขว่าต้องทำงานบางอย่างส่งข้าพเจ้า เพื่อให้ข้าพเจ้าจะได้พิจารณาให้คะแนนงานชิ้นนั้น และจะได้นำคะแนนไปรวมกับคะแนนสอบ เพื่อเขาจะได้สอบผ่านและไม่ต้องถูกรีไทร์ สาเหตุที่ข้าพเจ้าทำเช่นนี้ก็เนื่องจากว่า ข้าพเจ้าคิดว่าหากข้าพเจ้าให้วิชานี้ตกก็เท่ากับทำให้เค้าไม่จบปริญญาตรี ซึ่งจะเป็นการทำลายอนาคตของคนคนหนึ่งไปด้วย และผลที่ตามมาก็อาจสร้างความเสียหายทั้งต่อตัวเขาเองและครอบครัว และข้าพเจ้าคิดว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าทำลงไปนั้นเป็นการดี และยุติธรรมสำหรับทุกฝ่าย โดยที่นิสิตที่สอบผ่านทั้ง 99 คนนั้น ข้าพเจ้าก็เห็นว่ายังได้รับความยุติธรรมอยู่ เพราะพวกเขาไม่ได้เดือดร้อนกับการที่คนคนนี้จะสอบผ่านหรือไม่ ซึ่งหากข้าพเจ้าตัดสินใจไม่ช่วย ผลประโยชน์จะไม่เกิดแก่ใครเลยและตัวข้าพเจ้าเองก็คงมีความทุกข์ใจอยู่เหมือนกัน ที่ทำให้คนคนหนึ่งหมดอนาคตโดยไม่ได้ช่วยเหลือ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงตัดสินใจที่จะช่วย เพื่อให้ประโยชน์เกิดแก่เด็กคนนี้ คนที่กำลังเดือดร้อนมากที่สุดและต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด และสาเหตุที่ข้าพเจ้าเลือกให้นิสิตทำงานส่งแทนที่จะให้ผ่านไปเฉยๆก็เพราะว่าข้าพเจ้าต้องการเห็นความพยายามของเด็กคนนี้ ว่าเขามีความพยายามหรือตั้งใจจริงหรือไม่ และต้องการให้นิสิตคนนี้รู้สึกว่าเขาได้สอบผ่านนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ เพราะข้าพเจ้าคิดว่า การให้โอกาสคนเป็นสิ่งสำคัญ และคนเรามีความถนัดไม่เหมือนกันถึงแม้วิชานี้เขาจะทำได้ไม่ดี แต่ก็เชื่อว่าเขาจะเป็นอนาคตของชาติไม่ได้ และข้าพเจ้าก็ได้ภาคภูมิใจว่า ช่วยทำให้นิสิตคนนี้ ได้มีอนาคตที่ดี

ตัวอย่างของนิสิตกลุ่มลงทำที่ได้ผลการประเมิน B

1. สมมติว่านิสิตเป็นตำรวจและทราบมาว่าพ่อของนิสิตเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่และทำให้เด็กและเยาวชนของชาติก่อนประเทศต้องตกเป็นเหยื่อ ค่าใช้จ่ายที่นิสิตใช้ในการศึกษาจนได้เป็นตำรวจนั้นเป็นค่าใช้จ่ายที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดแทบทั้งสิ้น ทางกกำลังต้องการตัวพ่อค้ายาเสพติดรายใหญ่นี้ซึ่งนิสิตทราบดีว่าเป็นพ่อของตัวเอง ถ้าพ่อของนิสิตถูกจับได้เขาต้องได้รับโทษถึงขั้นประหารชีวิต อยากทราบว่านิสิตจะดำเนินการอย่างไรต่อไปเมื่อทราบเรื่องนี้ โปรดให้เหตุผลอย่างละเอียด

จากเนื้อเรื่องคือ สมมติว่าพ่อของผมนั้นเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ แล้วผมในฐานะที่เป็นลูก ผมเชื่อดีว่าพ่อเป็นผู้ให้กำเนิดและเป็นผู้มีพระคุณต่อผมเป็นอย่างมากเรื่อยมา แต่การกระทำของพ่อนั้นเป็นผลเสียต่อเยาวชนของชาติ ทำให้เด็ก ๆ นั้นตกเป็นทาสของยาเสพติดที่พ่อผมผลิตขึ้นดังนั้นสิ่งแรกที่ผมจะทำคือพูดคุยกับพ่อของผมก่อนเกี่ยวกับที่มาที่ไปว่าที่พ่อของผมทำลงไปนั้นมันผิดต่อคนส่วนใหญ่และขอให้ยุติการกระทำนั้นเสีย โดยถ้าท่านเห็นด้วยกับผม ผมก็จะจับตัวพ่อของผมเองไปให้ทางการเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย และเมื่อเรื่องนั้นไปถึงศาลผมก็จะ

พยายามช่วยพ่อผมให้มากที่สุด โดยลดโทษเหลือเพียงจำคุกเพราะพ่อผมนั้นยอมรับผิดและมอบตัวกับทางการโดยผมจะสู้คดีจนถึงที่สุด และถือเป็นเรื่องที่ดีมากที่พ่อสามารถกลับตัวกลับใจได้ถึงแม้พ่อผมจะติดคุกผมก็จะตามไปดูแลท่านจนตลอดชีวิต

อีกแง่มุมหนึ่งถ้าเกิดพ่อผมนั้นเห็นว่าการยุติการกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่ไร้สาระผมก็จะต้องทำตามหน้าที่คือผมเป็นตำรวจและจะไม่สนใจพ่อของผมอีกต่อไปโดยจะส่งให้ทางการตัดสินดำเนินคดีตามกฎหมาย เพียงอย่างเดียวและจะไม่สนใจในรูปคดีที่ออกมาเพราะพ่อผมนั้นทำให้เยาวชนของชาติที่กำลังจะขึ้นมาพัฒนาประเทศนั้นเสียอนาคต และถ้าเกิดปล่อยไว้อาจมีคนเสียชีวิตจากยาเสพติดเพิ่มขึ้นอีก ถึงแม้ว่าพ่อผมจะมีพระคุณมากเท่าใดแต่ถ้าท่านปฏิเสธกับผมเช่นนี้แล้วถือว่าขัดกับหน้าที่ ซึ่งผมเป็นตำรวจต้องทำให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ประชาชนทุกคนต้องได้รับความเป็นธรรมโดยถูกต้องตามกฎหมาย

2. ถ้านิสิตเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีชื่อแห่งหนึ่ง และมีนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งนั้นซึ่งเรียนมา 8 ปีแล้ว และที่เขาเรียนไม่จบเพราะติดวิชาหนึ่งซึ่งเรียนก็ครั้งที่ตกแทบทุกครั้งจนมาถึงปีที่ 8 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายแล้ว ถ้าเขาเรียนไม่ผ่านเขาจะต้องถูกรีไทร์และไม่จบปริญญาตรี นิสิตเองเป็นคนที่ต้องสอนวิชานี้แก่เขาในปีนี้ ผลคะแนนรวมที่ได้ ปรากฏว่านักศึกษาคนอื่นประมาณ 99 คนได้คะแนนรวมตั้งแต่ 54-88 คะแนน และทุกคนถือว่าสอบผ่าน ส่วนนักศึกษาปีที่ 8 นี้สอบได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 19 คะแนน นิสิตจะให้เขาผ่านวิชานี้หรือไม่เพราะเหตุใด โปรดให้เหตุผลอย่างละเอียด

ตามหน้าที่ของอาจารย์คือเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ศิษย์และเลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้กับศิษย์ของตนแล้ว ดังนั้นก่อนที่ผมจะตัดสินใจทำอะไรลงไปต้องดูก่อนว่าศิษย์ของผมคนนี้มีพฤติกรรมอย่างไรโดยดูว่า ศิษย์คนนี้ได้พยายามจนสุดความสามารถของเขาแล้วยังถ้าเกิดเขามีความพยายาม ในการเรียนแต่หัวสมองของเขาไม่สามารถทำได้ผมก็จะนัดสอนเขาเพิ่มเติมโดยแนะนำในสิ่งที่เขาขาดหายไปและให้ทำข้อสอบใหม่ ซึ่งไม่ใช่ข้อสอบเดิมไปเรื่อยๆจนกว่าจะได้คะแนนตามคะแนนเฉลี่ยของคนส่วนใหญ่ เพื่อไม่เป็นการขัดแย้งศิษย์คนอื่นที่เขาผ่านไปได้ด้วยดีในช่วงคะแนนเฉลี่ยนี้ และเมื่อเขาทำได้ถึงเป้าหมายแล้วผมก็จะให้เขาผ่านวิชานี้ ซึ่งผมก็เชื่อว่าถ้าเขามีความพยายามจริงเขาต้องผ่านจุดนี้ไปได้อย่างแน่นอน และเมื่อจบไปก็สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมไปถึงอนาคตที่มั่นคงในชีวิตด้วย แต่ถ้าเมื่อใดแล้วเขาไม่มีความพยายาม คือ โดดรียนบ่อยครั้ง ไม่ยอมส่งงาน และเมื่อเป็นเช่นนี้แล้วผมก็จะให้เขาเรียนต่ออีกปีเนื่องจากว่าในเมื่อเขาไม่มีความพยายาม ไม่ตั้งใจขวนขวายหาการเรียนแล้ว เมื่อจบไปแล้วเขาจะทำงานได้อย่างไร ชินถ้าช่วยไปอาจเป็นผลเสียต่อตัวเขาเองอีกด้วย คือ อาจโดนไล่ออกจากงานบ่อยครั้งในปีหน้าผมก็จะอาสาสอนเขาอีก เพื่อมาเตือนให้เขามีพัฒนาการและเมื่อมีความพยายามที่จะทำตามทีกล่าวมาข้างต้นแล้วผมจึงจะให้เขาผ่านในที่สุดครับ

2. แบบทดสอบ MEQ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

a. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- b. สร้างแบบทดสอบ MEQ ให้สอดคล้องกับบทเรียน ซึ่งบทเรียนจะเน้นเนื้อหาของ system approach และวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลดังนี้

1.วันที่ 17 มิ.ย. 48 ให้นิสิตกลุ่ม B06	จำนวน 24 คน
B07	จำนวน 36 คน
B08	จำนวน 33 คน
B09	จำนวน 31 คน

ทำแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล

2. วันที่ 4 สิงหาคม 2548 ให้นิสิตกลุ่ม B06 และ B07 สอบกลางภาคโดยใช้ข้อสอบ MEQ ส่วนนิสิตกลุ่ม B08 และ B09 ทำแบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก โดยผู้วิจัยพยายามออกข้อสอบโดยไม่ให้นิสิตในแต่ละกลุ่มได้เปรียบและเสียเปรียบ (หมายเหตุ สอบกลางภาคพบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ทำข้อสอบ MEQ คือ 15.52 (คะแนนเต็ม 20) โดยคะแนนสูงสุดคือ 20 คะแนน คะแนนต่ำสุดคือ 12 คะแนน

ส่วนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ทำข้อสอบปรนัย 5 ตัวเลือก คือ 15.45 โดยคะแนนสูงสุดคือ 18.5 คะแนน และคะแนนต่ำสุดคือ 9 คะแนน)

3. วันที่ 19 สิงหาคม 2548 ให้นิสิต กลุ่ม B06 B07 B08 และ B09 ทำแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลชุดเดิมอีกครั้งหนึ่งเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลที่ได้ในวันที่ 17 มิถุนายน 2548 เพื่อวัดการ-พัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรม

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการตรวจแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลโดยมีเกณฑ์ดังนี้

- A = 1. มีการให้เหตุผลในแง่ประสานประโยชน์ทั้งระบบจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรมและระบบจริยศาสตร์แห่งความอาทร โดยให้ความสำคัญของทั้งสองระบบ และสามารถหาทางแก้ปัญหาอย่างประนีประนอม พร้อมทั้งไม่ทำให้เกิดความเจ็บช้ำทางจิตใจและยังสามารถธำรงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อยู่ได้
2. ไม่มีการใช้เหตุผลผิด
3. มีการให้เหตุผลอย่างละเอียด

B+ = 1. มีการให้เหตุผลเน้นไปที่จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม หรือจริยศาสตร์แห่งความอาทร เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. ไม่มีการใช้เหตุผลผิด

หรือ B+ = 1. มีการให้เหตุผลในแง่ประสานประโยชน์ทั้งระบบจริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม และระบบจริยศาสตร์แห่งความอาทร โดยให้ความสำคัญของทั้งสองระบบและสามารถหาทางแก้ปัญหาอย่างประนีประนอม

2. มีการใช้เหตุผลผิด

B = 1. มีการให้เหตุผลเน้นไปที่จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรม หรือจริยศาสตร์แห่งความอาทรเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง

2. มีการใช้เหตุผลผิด

C+ = มีการให้เหตุผลที่พอใช้ได้ แต่มีการใช้เหตุผลผิดเป็นส่วนใหญ่

C = การใช้เหตุผลพอรับฟังได้ แต่ไม่ละเอียดพอและน้อยเกินไป การใช้เหตุผลมีลักษณะวกวนและไม่รัดกุมพอ

ตัวอย่างของผู้ที่ได้รับการประเมิน A ในโจทย์ข้อที่ 1

ก็คงจะเสียใจแน่นอนเมื่อรู้เรื่องนี้ ว่าเงินทองที่ตนเองได้เล่าเรียนมาจนจบตำรวจนั้นเป็นเงินสกปรกของพ่อค้ายาเสพติด และรวมไปถึงว่ายาเสพติดที่พ่อเราคำนั้น ทำให้เยาวชนของชาติตกเป็นทาสของมัน ซึ่งทำให้ใครอีกหลายคนต้องเสียใจโดยเฉพาะพ่อและแม่ของเด็กเหล่านั้น ในฐานะที่เราเป็นตำรวจเรามีหน้าที่ที่จะต้องจับคนร้าย แต่ในฐานะของลูกแล้ว ลูกทุกคนคงจะรักพ่อของตัวเอง ดังนั้นถ้าตัวเองเป็นตำรวจก็คงไม่สามารถจะจับพ่อด้วยมือของตัวเองหรือก ก็คงให้คนอื่นจับแทน และถ้าเจอพ่อก็จะบอกว่า รักพ่อเสมอไม่ว่าพ่อจะเป็นยังไง เพราะถึงแม้เงินที่พ่อให้จะเป็นเงินสกปรกที่มาจากการค้ายา แต่เงินก้อนนั้นทำให้เราจบมาเป็นตำรวจได้ และถึงพ่อจะค้ายา พ่อก็ยังมิจิตสำนึกของความเป็นพ่ออยู่คือ เลี้ยงดูเรา ส่งเสียเราเรียนจนจบมาได้ และต้องบอกกับพ่ออีกว่า เราต้องพยายามทำหน้าที่ของเรา ใจจริงแล้วถึงแม้ว่าพ่อจะไม่ได้ทำดีมามาก แต่เราก็สามารถจะทดแทนตรงนั้นได้ คือการทำความดีกับสังคมชดเชยให้กับพ่อของเรา และก็คงหาทางทำให้พ่อไม่มีโทษถึงประหาร แต่หนทางนั้นต้องเป็นวิธีที่ถูกที่ควร ถ้าไม่สำเร็จก็คงต้องทำใจ

ตัวอย่างของผู้ที่ได้รับการประเมิน B+ ในโจทย์ข้อที่ 1

ถ้าข้าพเจ้าอยู่ในเหตุการณ์ข้างต้น ข้าพเจ้าขอมคิดหนัก ต้องใช้เหตุผลพิจารณาระหว่างความถูกต้องกับความกตัญญู ต้องใช้ใจวัดใจ มันยากมากกับการตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่ง ข้าพเจ้าคิดว่ามันอยู่ก้ำกึ่งกัน ระหว่างบทบาทและหน้าที่ ซึ่งเราเป็นตำรวจมีหน้าที่จับผู้ร้ายและคนคนนั้นก็คือพ่อของเรา มันเกิดการขัดกันทางจิตใจ ข้าพเจ้าจะต้องถือความถูกต้องเป็นหลัก ไม่ผิดจรรยาบรรณอาชีพตำรวจที่มีหน้าที่จับผู้ร้าย ไม่ใช่ว่าไม่รักพ่อ แต่ที่ทำไปเพราะไม่ต้องการให้ใครหลายๆคน ทั้งเยาวชนของชาติต้องมาเสียคน เพราะพ่อของตนเพียงผู้เดียว และอีกอย่างเชื่อว่าคนเสพยาจะเสียใจคนเดียวชะที่ไหน ผู้ปกครองคนรอบข้างอันเป็นที่รักต้องมานั่งทุกข์ใจด้วย ให้เรามาเสียใจ

คนเดียวดีกว่ายอมลำบากใจเพื่ออนาคตที่ดีของชาติ ถึงจะได้ขึ้นชื่อว่าอกตัญญูต่อบุพการีแต่จะไม่ยอมทรยศชาติไทยเป็นอันขาด

ตัวอย่างของผู้ที่ได้รับการประเมิน B ในโจทย์ข้อที่ 1

เป็นลูกก็ต้องรักพ่อถึงพ่อกจะเลวแค่ไหนก็ไม่อยากให้พ่อต้องถูกจับ จึงจะไม่บอกให้ตำรวจทราบเด็ดขาด แต่จะใช้วิธีการบอกให้พ่อเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ถึงแม้ว่าในวงการค้ายาเสพติดจะเลิกยากเพียงใดก็ต้องฝ่าฟันอุปสรรคช่วยพ่อให้เลิกค้ายาเสพติดให้ได้ แต่ท้ายที่สุดแล้ว ถ้าพ่อยังจะดึงดันทำต่อไปโดยไม่สนใจคำเตือนของลูก และชีวิตหลายชีวิตที่ตกเป็นทาสของยาเสพติด ก็จะเป็นคนส่งตัวพ่อไปให้ตำรวจด้วยตัวเอง

ตัวอย่างของผู้ที่ได้รับการประเมิน C+ ในโจทย์ข้อที่ 1

เหตุการณ์นี้ เราสามารถช่วยพ่อได้โดยพ่อไม่ต้องถูกประหารชีวิต โดยให้ที่หลบซ่อน และพอเรื่องเงียบก็ค่อยให้พ่อกออกมา โดยระหว่างนี้เราก็พยายามให้พ่อเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรืออีกอย่างก็ปล่อยข่าวว่าพ่อโดนฆ่าตัดตอนจะได้ไม่โดนจับกุม แต่ถ้าพ่อยังยุ่งกับยาเสพติดอีกก็ใช้มาตรการขั้นเด็ดขาด โดยเป็นลูกอกตัญญูยอมจับพ่อตัวเองเข้าคุกและประหารชีวิตในที่สุดเนื่องจากให้เวลาในการเลิกยุ่งกับยาเสพติดแล้วยังกลับค้ายาเสพติดอยู่

ตัวอย่างของผู้ที่ได้รับการประเมิน C ในโจทย์ข้อที่ 1

ในความคิด ดำเนินตามขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ของกฎหมายที่กำหนดไว้ และลาออกจากการรับราชการก่อนลาออกจะเป็นคนนำกำลังเข้าจับเองเพื่อที่จะไม่ให้เยาวชนต้องตกเป็นทาสยาเสพติด หรือคิดอีกแบบหนึ่งก็คือการจับกุมอย่างน้อยก็ต้องมีการปะทะ ดังนั้นเราอาจตายได้ในหน้าที่ แต่เราสามารถจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ได้อย่างน้อยเราก็ยังได้ช่วยประเทศชาติได้ และจะไม่มีปัญหากายหลัง

ในความเป็นจริง ในความเป็นจริงนั้น สถานการณ์ต่างๆ อาจทำให้เราเป็นคนไม่ดีได้ โดยการร่วมมือกับพ่อค้ายาเสพติดและเป็นคนช่วยเหลือในการปกป้อง เพราะธุรกิจแบบนี้ เข้าง่ายออกยากและเราซึ่งเป็นลูกชายแท้ๆ ก็อาจมีคนที่คิดว่าลูกกับพ่อคงเหมือนกัน ดังนั้นในการทำงานและการใช้ชีวิตก็ผิดพลาดไปแล้วครั้งหนึ่ง และธุรกิจแบบนี้ได้เงินมากกว่าถึงแม้ว่าเราจะเสี่ยงมากก็ตาม

ตัวอย่างของผู้ที่ได้รับการประเมิน A ในโจทย์ข้อที่ 2

ตอบคือ ให้นิสิตคนนี้ผ่านวิชานี้แต่จะให้เขาทำงานชิ้นหนึ่งที่เป็นงานที่เขาทำแล้วนิสิตสามารถเข้าใจวิชานั้นอย่างแท้จริง และอธิบายสิ่งที่นิสิตคนนั้นไม่เข้าใจ ให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น สาเหตุที่ทำอย่างนี้ เพราะความสงสาร สงสารที่เขาต้องเรียน 8 ปี พ่อแม่เขาคงต้องใช้เงินมหาศาลที่จะส่งให้เขาเรียนจบ หากนี่เป็นเพียงวิชาเดียวที่จะทำให้เขาและพ่อแม่ของเขามีความสุขได้เราก็ควรทำแต่ทำอย่างมีเงื่อนไข

ถ้าหากเราปล่อยเด็กคนนี้ไปโดยไม่สนใจใยดีว่าเด็กคนนี้เข้าใจวิชานี้หรือไม่ เราก็คงให้ผ่าน เด็กคนนี้อาจจะไปทำให้บริษัทใดบริษัทหนึ่ง เสียหายอย่างมหาศาล จึงต้องทำอย่างมีเงื่อนไข

ตัวอย่างของผู้ที่ได้รับการประเมิน B+ ในโจทย์ข้อที่ 2

เมื่อเรามาเป็นครูแล้วเราดกอยู่ในสถานการณ์แบบนี้เราก็ควรให้นักศึกษาคนนี้สอบผ่านวิชานี้เพราะ การที่เราเป็นครูนั้นย่อมเห็นอนาคตของนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ในการที่เราได้ทำสิ่งๆหนึ่งเพื่อให้เขาได้มาซึ่งอนาคตที่ดี เราอาจจะทำผิดอยู่บ้าง แต่การที่เราทำนั้นก็ทำเพื่ออนาคตของนักศึกษา นักศึกษาคนนี้อาจไม่ถนัดทางด้านนี้ แต่เขาก็ยังมีความสามารถด้านอื่นที่เขาถนัด เราควรที่จะให้เขาทำในสิ่งที่เขาถนัดและสามารถที่จะทำได้มากกว่า จะมาเสียอนาคตเพราะไม่จบปริญญาตรี ดังนั้นเราควรที่จะให้เขาผ่าน เพื่ออนาคตที่ดีของนักศึกษาคนหนึ่ง

ตัวอย่างของผู้ที่ได้รับการประเมิน B ในโจทย์ข้อที่ 2

ในการทำอะไรสักอย่างเราต้องมีเกณฑ์ร่วมกัน อย่างในกรณีที่เป็นอาจารย์ อาจารย์ก็จะเป็นผู้ที่ให้ความรู้ และเป็นผู้ที่ให้เกรด ซึ่งนักศึกษาต้องทราบว่าการให้เกรดก็ต้องมีเกณฑ์ตัดสิน ในฐานะที่เป็นอาจารย์ก็ต้องทำตามกฎเกณฑ์นั้น อาจจะให้ความช่วยเหลือได้นิดหน่อยแต่ในกรณีนี้ นักศึกษาปีที่ 8 ได้คะแนนห่างจากเกณฑ์เยอะ ถ้าอาจารย์ตัดสินว่าให้ผ่านวิชานี้ก็เท่ากับไม่ให้ความยุติธรรมกับนักศึกษาคนอื่น

ตัวอย่างของผู้ที่ได้รับการประเมิน C+ ในโจทย์ข้อที่ 2

ไม่ให้ผ่านเพราะเรียนซ้ำวิชาเดิมมาตั้งหลายปีแล้วแต่ก็ยังทำไม่ได้อีกแสดงว่า ไม่มีความพยายามเอาまกๆ ดังนั้นจึงไม่ควรให้ผ่านเพราะถ้าผ่านไปแล้ว ไม่มีคุณภาพในการทำงาน อาจกระทบถึงชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยได้

ตัวอย่างของผู้ที่ได้รับการประเมิน C ในโจทย์ข้อที่ 2

ไม่ให้สอบผ่าน ถือว่าเป็นคนไม่มีความพยายามถ้าจบไปอาจก่อปัญหาให้กระทบชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยได้

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลที่ให้นิสิตกลุ่มตัวอย่างทำในวันที่ 17 มิถุนายน 2548 ซึ่งผู้วิจัยจะเรียกว่าแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลก่อนเรียน (Pre – test) และที่ให้นิสิตกลุ่มตัวอย่างทำในวันที่ 19 สิงหาคม 2548 หลังจากนิสิตกลุ่ม B06 และ B07 สอบวัดผลกลางภาคโดยใช้ข้อสอบ MEQ และนิสิตกลุ่ม B08 และB09 สอบวัดผลกลางภาคโดยใช้ข้อสอบแบบปรนัย 5 ตัวเลือก ในวันที่ 4 สิงหาคม 2548 ซึ่งผู้วิจัยเรียกว่า แบบวัดทักษะการใช้เหตุผลหลังเรียน (Post-test) มาเปรียบเทียบระดับ: (A ,B+ , B ,C+ , และ C) ซึ่งได้ผลดังนี้

ตาราง 5 ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B06

นิสิตคนที่	ข้อ 1		ข้อ 2	
	Pre - test	Post - test	Pre - test	Post - test
1	B+	B+	B+	B+
2	A	A	A	A
3	A	A	A	A
4	A	A	B	B
5	B+	B+	A	A
6	A	B+	A	A
7	B	B+	B	A
8	A	A	B	A
9	B+	B+	A	A
10	B+	B	B	B
11	B+	A	B+	B+
12	B+	B+	B	B+
13	A	A	A	A
14	B+	B+	B	B
15	B+	A	B+	A
16	B+	B+	B+	B+
17	A	A	B+	B+
18	A	A	B+	B+
19	B+	B+	B+	B+

ตาราง 5 ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B06 (ต่อ)

นิสิตคนที่	ข้อ 1		ข้อ 2	
	Pre - test	Post - test	Pre - test	Post - test
20	A	B+	B+	B+
21	B+	A	B+	B+
22	B	B+	B	A
23	A	A	B	B+
24	B+	B+	A	A

จากตาราง 5 เป็นการแสดงระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B06

ตาราง 6 แสดงผลเปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรม

โดยใช้ระดับคะแนนของแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล Pre-test และ Post-test
ของนิสิต กลุ่ม B06

ทักษะการ ใช้เหตุผล	ข้อ 1				ข้อ 2			
	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%
เท่าเดิม	8	8	16	67	8	10	18	75
พัฒนาขึ้น	3	2	5	21	4	2	6	25
แย่ลง	2	1	3	12	-	-	-	-

จากตาราง 5 และ 6 แสดงให้เห็นว่านิสิตส่วนใหญ่มีทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมอยู่ในระดับเดิมซึ่งในโจทย์ ข้อ 1 มีทั้งหมด 16 คน และอยู่ในระดับ A และ B+ 16คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 ในโจทย์ข้อ 2 มีทั้งหมด 18 คน และ อยู่ในระดับ A และ B+ 15 คนคิดเป็นร้อยละ 83.33 ส่วนนิสิตที่พัฒนาขึ้นจาก โจทย์ข้อ 1 คิดเป็นร้อยละ 21 และข้อสองคิดเป็นร้อยละ 25 ส่วนนิสิตที่ได้คะแนนแย่ลงจาก โจทย์ข้อ 1 คิดเป็นร้อยละ

ตาราง 7 ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B07

นิสิตคนที่	ข้อ 1		ข้อ 2	
	Pre - test	Post - test	Pre - test	Post - test
1	C	C+	C	B
2	B	B	B	B
3	B	B	B	B
4	B	B	B	B
5	B+	A	B+	A
6	B+	A	B+	A
7	B	B	B	B
8	A	A	A	A
9	B+	A	A	A
10	A	A	A	A
11	B+	B+	A	A
12	A	A	A	A
13	B+	A	B+	A
14	A	A	A	A
15	B+	B+	A	A
16	B	B	A	A
17	A	A	A	A
18	B+	B+	B+	B+
19	A	B+	A	A
20	A	A	A	A
21	A	A	A	A
22	B+	B+	A	A
23	B+	B+	A	A
24	A	B+	A	B+
25	A	A	A	B
26	A	A	A	A
27	B+	A	A	A
28	B	B+	B	A

ตาราง 7 ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B07 (ต่อ)

นิสิตคนที่	ข้อ 1		ข้อ 2	
	Pre - test	Post - test	Pre - test	Post - test
29	B	B	B	B+
30	B	B+	B	B+
31	A	A	B+	B+
32	A	A	B	B
33	B+	A	B	B
34	A	A	A	A
35	B+	A	B	B+
36	A	B+	B	B

จากตาราง 7 เป็นการแสดงระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B07

ตาราง 8 แสดงผลเปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรม โดยใช้ระดับคะแนนของแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล Pre-test และ Post-test ของนิสิต กลุ่ม B07

ทักษะการใช้เหตุผล	ข้อ 1				ข้อ 2			
	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%
เท่าเดิม	10	13	23	64	12	14	26	72
พัฒนาขึ้น	4	6	10	28	3	5	8	22
แย่ลง	3	0	3	8	2	-	2	6

จากตาราง 7 และ 8 แสดงให้เห็นว่านิสิตส่วนใหญ่มีทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมอยู่ในระดับเดิมซึ่งในโจทย์ ข้อ 1 มีทั้งหมด 23 คน และอยู่ในระดับ A และ B+ 17คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 74 ในโจทย์ข้อ 2 มีทั้งหมด 26 คน และ อยู่ในระดับ A และ B+ 19 คนคิดเป็นร้อยละ 73 ส่วนนิสิตที่พัฒนาขึ้นจากโจทย์ข้อ 1 คิดเป็นร้อยละ 28 และข้อสองคิดเป็นร้อยละ 22 ส่วนนิสิตที่ได้คะแนนแย่ลงจากโจทย์ข้อ 1 คิดเป็นร้อยละ 8 และโจทย์ข้อ 2 คิดเป็นร้อยละ 6

ตาราง 9 ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B08

นิสิตคนที่	ข้อ 1		ข้อ 2	
	Pre - test	Post - test	Pre - test	Post - test
1	B+	B+	A	A
2	B+	B+	B+	B+
3	B	B	A	A
4	A	A	B+	A
5	B+	B+	A	A
6	A	A	A	A
7	B+	B+	B+	B+
8	B+	B	A	B
9	B	C	B	C+
10	B+	B	A	B+
11	B+	A	A	A
12	B+	B+	B	B+
13	B	C+	B	C+
14	B+	B	B	B
15	A	A	A	A
16	A	B	B	C+
17	B+	B	B+	B
18	A	A	A	A
19	B+	B+	B	B+
20	B	C+	B	A
21	B+	B+	B+	B
22	C+	B	B+	B
23	B	B	B	C+
24	B+	B+	B+	B+
25	A	A	B+	B+
26	B+	B+	B+	B+

ตาราง 9 ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B08 (ต่อ)

นิสิตคนที่	ข้อ 1		ข้อ 2	
	Pre - test	Post - test	Pre - test	Post - test
27	B+	B+	A	A
28	A	A	A	A
29	B+	A	B+	B+
30	A	A	A	A
31	B	B+	B	B
32	A	A	A	A
33	A	A	A	A

จากตาราง 9 เป็นการแสดงระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B08

ตาราง 10 แสดงผลเปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรม โดยใช้ระดับคะแนนของแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล Pre-test และ Post-test ของนิสิต กลุ่ม B08

ทักษะการใช้เหตุผล	ข้อ 1				ข้อ 2			
	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%
เท่าเดิม	6	15	21	64	5	15	20	61
พัฒนาขึ้น	1	3	4	12	3	1	4	12
แย่ลง	2	6	8	24	1	8	9	27

จากตาราง 9 และ 10 แสดงให้เห็นว่านิสิตส่วนใหญ่มีทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมอยู่ในระดับเดิมซึ่งในโจทย์ ข้อ 1 มีทั้งหมด 21 คน และอยู่ในระดับ A และ B+ 19คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 90 ในโจทย์ ข้อ 2 มีทั้งหมด 20 คน และ อยู่ในระดับ A และ B+ 18 คนคิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนนิสิตที่พัฒนาขึ้นจากโจทย์ข้อ 1 คิดเป็นร้อยละ 12 และข้อสองคิดเป็นร้อยละ 12 ส่วนนิสิตที่ได้คะแนนแย่ลงจากโจทย์ข้อ 1 คิดเป็นร้อยละ 24 และโจทย์ ข้อ 2 คิดเป็นร้อยละ 27

ตาราง 11 ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B09

นิสิตคนที่	ข้อ 1		ข้อ 2	
	Pre - test	Post - test	Pre - test	Post - test
1	A	B+	A	B+
2	B+	B+	B+	B
3	B+	B+	B+	A
4	B	B	B	B
5	A	A	A	A
6	A	A	A	B+
7	B	B+	A	B+
8	A	A	B	B
9	B+	B	B+	B
10	B	B+	A	B+
11	B+	B	A	B+
12	B+	B	B+	B
13	B	B	B	B
14	B	B	B	B
15	B	C+	B	B
16	B	B	B	B+
17	B	B	B	B+
18	A	B+	B+	B+
19	B+	B+	B	A
20	B+	B+	A	A
21	B+	B	B	B
22	B+	B	A	A
23	B	B	A	B+
24	B	C+	C+	C
25	A	A	A	A

ตาราง 11 ระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B09 (ต่อ)

นิสิตคนที่	ข้อ 1		ข้อ 2	
	Pre - test	Post - test	Pre - test	Post - test
26	A	A	A	A
27	B	B+	B+	B+
28	B+	B	B+	C+
29	B+	C+	B+	C
30	B+	B	A	B
31	B	C+	B	C+

จากตาราง 11 เป็นการแสดงระดับคะแนนแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลของนิสิตกลุ่ม B09

ตาราง 12 แสดงผลเปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรม โดยใช้ระดับคะแนนของแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล Pre-test และ Post-test ของนิสิต

ทักษะการใช้เหตุผล	ข้อ 1				ข้อ 2			
	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%
เท่าเดิม	3	12	15	48	1	12	13	42
พัฒนาขึ้น	-	3	3	10	1	3	4	13
แย่ลง	5	8	13	42	6	8	14	45

จากตาราง 11 และ 12 แสดงให้เห็นว่านิสิตมีทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมอยู่ในระดับเดิมซึ่งในโจทย์ข้อ 1 มีทั้งหมด 15 คน และอยู่ในระดับ A และ B+ 9 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60 ในโจทย์ข้อ 2 มีทั้งหมด 13 คน และ อยู่ในระดับ A และ B+ 7 คนคิดเป็นร้อยละ 54 ส่วนนิสิตที่พัฒนาขึ้นจากโจทย์ข้อ 1 คิดเป็นร้อยละ 10 และข้อสองคิดเป็นร้อยละ 13 ส่วนนิสิตที่ได้คะแนนแย่ลงจากโจทย์ข้อ 1 คิดเป็นร้อยละ 42 และ โจทย์ข้อ 2 คิดเป็นร้อยละ 45

ตาราง 13 เปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของแบบวัดทักษะการใช้เหตุผล ข้อที่ 1 ของนิสิตกลุ่มที่ใช้แบบทดสอบ MEQ และนิสิตที่ใช้แบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก

ทักษะการใช้เหตุผล	นิสิตกลุ่มที่ทำแบบทดสอบ MEQ (B06 และ B07)				นิสิตกลุ่มที่ทำข้อสอบปรนัย (B08 และ B09)			
	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%
เท่าเดิม	18	21	39	65	9	27	36	56
พัฒนาขึ้น	7	8	15	25	1	6	7	11
แย่ลง	5	1	6	10	7	14	21	33

จากตาราง 13 นิสิตกลุ่มที่ทำแบบทดสอบ MEQ มีทักษะการใช้เหตุผลดีขึ้น 25 % และแย่ลงเพียง 10% ส่วนนิสิตกลุ่มที่ทำแบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือกมีทักษะการใช้เหตุผลดีขึ้น 11 % และแย่ลงถึง 33%

ตาราง 14 เปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของ แบบวัดทักษะการใช้เหตุผล ข้อที่ 2 ของนิสิตกลุ่มที่ใช้แบบทดสอบ MEQ และนิสิตที่ใช้แบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก

ทักษะการใช้เหตุผล	นิสิตกลุ่มที่ทำแบบทดสอบ MEQ (B06 และ B07)				นิสิตกลุ่มที่ทำข้อสอบปรนัย (B08 และ B09)			
	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%	จำนวน นิสิตชาย	จำนวน นิสิตหญิง	รวม	%
เท่าเดิม	20	24	44	73	6	27	33	52
พัฒนาขึ้น	7	7	14	23	4	4	8	13
แย่ลง	2	0	2	4	7	16	23	35

จากตาราง 14 นิสิตกลุ่มที่ทำแบบทดสอบ MEQ มีทักษะการใช้เหตุผลดีขึ้น 23 % และแย่ลงเพียง 4 % ส่วนนิสิตกลุ่มที่ทำแบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือกมีทักษะการใช้เหตุผลดีขึ้น 13 % และแย่ลงถึง 35%

บทที่ 5

สรุปและ อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “ การใช้แบบทดสอบที่ใช้คำถามชนิดอัตนัยประยุกต์ (Modified Essay Question) เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม” ครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1.พัฒนาแบบทดสอบที่ใช้คำถามชนิดอัตนัยประยุกต์ 2.ใช้แบบทดสอบเพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิต และ 3.เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชา มน 102 โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบวัดทักษะการใช้เหตุผลก่อนเรียนและหลังสอบกลางภาคผลการวิจัยสรุปดังนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

นิสิตกลุ่มตัวอย่างที่เรียนวิชา มน 102 กลุ่มที่วัดผลกลางภาคด้วยข้อสอบ MEQ จะมีการพัฒนาทักษะการใช้เหตุผล และการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมดีกว่ากลุ่มที่สอบด้วยข้อสอบปรนัย 5 ตัวเลือก ดังนี้

1. นิสิตที่สอบ MEQ มีทักษะการใช้เหตุผลและสามารถวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมเพิ่มขึ้นถึง 25 % ในข้อที่ 1 และ 23 % ในข้อที่ 2 ส่วนนิสิตที่สอบข้อสอบปรนัย 5 ตัวเลือก มีการพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลเพียง 11 % ในข้อที่ 1 และ 13 % ในข้อที่ 2
2. นิสิตที่สอบ MEQ มีทักษะการใช้เหตุผลและความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมแย่งเพียง 10% (ข้อที่ 1) และ 4 % (ข้อที่ 2) ส่วนนิสิตที่สอบปรนัย 5 ตัวเลือก มีทักษะการใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมแย่งถึง 33% (ข้อที่ 1) และ 35% (ข้อที่ 2)

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลดังกล่าวพบว่าประเด็นที่อาจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. แบบทดสอบ MEQ ที่ใช้มีผลพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิต
2. แนวทางการพัฒนาแบบทดสอบ MEQ เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิต

1.แบบทดสอบ MEQ ที่ใช้มีผลพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและการในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิต

ถ้าดูจากนิสิตกลุ่มตัวอย่างที่วัดผลกลางภาคด้วยข้อสอบ MEQ เทียบกับกลุ่มที่สอบด้วยข้อสอบปรนัย พบว่าการใช้ข้อสอบ MEQ มีผลในการพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและความสามารถวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยธรรม

ของนิสิตอย่างเห็นได้ชัด แต่ปัญหาในการวิจัยครั้งนี้คือระยะเวลาในการทำวิจัยมีค่อนข้างจำกัดเพียงแค่ 4 เดือน (ม.ย.-ก.ย. 48) ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถจัดให้มีการสอบ MEQ ได้ทั้งการวัดผลกลางภาคและปลายภาค จึงทำให้ไม่สามารถทำการวิจัยได้ตลอดภาคการศึกษาดังที่เคยตั้งใจไว้

อนึ่ง ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากนิสิตที่สอบกลางภาคด้วยข้อสอบ MEQ โดยการใช้แบบสอบถามด้วย ผลจากการวิเคราะห์เป็นดังนี้

1. นิสิตเห็นว่าข้อสอบ MEQ สามารถช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์มากกว่าข้อสอบปรนัยแบบ 4 ตัวเลือกถึง 94% (เห็นด้วยปานกลาง 42% เห็นด้วยอย่างยิ่ง 52%)
2. นิสิตเห็นว่าข้อสอบ MEQ จะช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์มากกว่าข้อสอบอัตนัยถึง 87% (เห็นด้วยปานกลาง 57% เห็นด้วยอย่างยิ่ง 30%)
3. นิสิตเห็นว่าข้อสอบ MEQ จะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในการในการตรวจข้อสอบมากกว่าข้อสอบอัตนัย 83% (เห็นด้วยน้อย 31% เห็นด้วยปานกลาง 52%)
4. นิสิตเห็นว่าข้อสอบ MEQ จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิดเชิงจริยธรรม ได้ดีกว่าข้อสอบปรนัยแบบ 4 ตัวเลือกถึง 82%(เห็นด้วยปานกลาง 39% เห็นด้วยอย่างยิ่ง 43%)

ในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนิสิตนั้น สามารถสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

	ความถี่
1. ข้อสอบ MEQ สามารถช่วยฝึกทักษะการคิดเชิงจริยธรรม	9
2. ทำให้ผู้ตรวจข้อสอบทราบความคิดอันกลุ่มลึกของผู้ตอบ	6
3. ควรให้มีการวัดผลด้วยข้อสอบ MEQ ในรายวิชา มน 102 อีก	5
4. ควรให้เวลาในการทำข้อสอบมากกว่านี้ (หมายเหตุ ข้อสอบมี 3 ตอน ตอนละ 40 นาที)	4
5. ข้อสอบปรนัยดีกว่าเพราะง่ายต่อการตรวจ	4
6. คำถามของข้อสอบ MEQ ควรชัดเจนและเข้าใจง่ายกว่านี้	3
7. ผู้ตรวจข้อสอบ MEQ ควรเป็นคนคนเดียว	3
8. ควรสอบทั้งปรนัยและ MEQ	2
9. การกำหนดเวลาเป็นตอน ๆ ทำให้ตื่นเต้น	2
10. ข้อสอบ MEQ สามารถประเมินการใช้เหตุผลได้ดีกว่าข้อสอบปรนัย	2

2. แนวทางพัฒนาแบบทดสอบ MEQ เพื่อพัฒนาทักษะการใช้เหตุผลและความสามารถในการวิเคราะห์ ประเด็นปัญหาทางจริยธรรมของนิสิต

ผู้วิจัยเห็นว่าข้อสอบ MEQ แบบที่ใช้อยู่ (ภาคผนวก) สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาพอสมควร โครงสร้างของแบบทดสอบนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ในระดับหนึ่ง ส่วนการพัฒนาเนื้อหาของคำถามนั้นขึ้นอยู่กับวิชาที่นำไปใช้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2524) การศึกษาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางศีลธรรม และองค์ประกอบต่อพัฒนาการทางจริยธรรม. โรงพิมพ์การศาสนา
- กิจประมุข ตันตยาภรณ์, นพ. (2547) หลักการสร้างแบบทดสอบ Modified Essay Question (MEQ)
เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับชาติครั้งที่ 9 เรื่องการสร้างแบบทดสอบ Modified Essay Question ศูนย์ทดสอบทางวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกสรฯ สุขสว่าง, ดร. (2544) ความเป็นผู้มีจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต.วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. ปีที่ 2 ฉบับที่ 5 : กันยายน – ธันวาคม 2544.
- โกศล มีคุณ, รศ.ดร. (2538) การสร้างต้นแบบเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กและผู้ใหญ่การใช้และการประเมิน. การประชุมทางวิชาการเรื่องกำหนดปัญหาการวิจัยและการพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย : ด้านพฤติกรรมจริยธรรมและด้านอื่น ๆ ครั้งที่ 2 วิธีการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติร่วมกับคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย. บริษัทเดอะเบสท์ กราฟิคส์ จำกัด.
- คณะทำงานจัดทำแนวทางการทำกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อเรียนรู้คุณธรรมและจริยธรรม โครงการพัฒนานักจิต
อุดมคติไทย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย (2543) การจัดกิจกรรมนิสิต/นักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับบัณฑิตอุดมคติไทย.
- ฉันทนา จันทร์บรรจง, ผศ.ดร. (2541) รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ประเด็นการศึกษากับพัฒนาคุณธรรม.
- ซัชชัย คุ่มทวีพร, ผศ. (2546) จริยศาสตร์สตรีนิยม : จริยศาสตร์ว่าด้วยความยุติธรรมสู่จริยศาสตร์ว่าด้วยความใส่ใจ.วารสารสังคมศาสตร์. ปีที่ 34 ฉบับที่ 2. กรกฎาคม – ธันวาคม 2546.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2529) การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย.
- นงครัต โภชานี. การสร้างแบบทดสอบ เอ็ม อี คิว ที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ www.thaiedresearch.org/result.php?id=1157
- บุบผา, อนันต์ สุชาติกุล, รศ.ดร. และคณะ (2547). การประเมินการพัฒนาระบบการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนด้วยโครงงานวิทยาศาสตร์ : โครงการการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในโรงเรียนชนบท จังหวัดแม่ฮ่องสอน (SIRS) www.thaiedresearch.org/result.php?id=1157
- เฟาส์, เดวิด (ผศ.สุตใจ บุญอริย์(แปล)), (2541) การฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม : ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.
- ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2547) หลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน เพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขากุมารเวชศาสตร์ของแพทย์สภา. www.med.cmu.ac.th/dept/pediatrics/02-curriculum/resident/resident-2547/01-curriculum/curri-2547.pdf.

ภาคผนวก

ข้อสอบ MEQ

ตอนที่ 1

Systems approach

ข้อที่ 1 นิยามปัญหา

เนื่องจากในปีการศึกษา 2548 นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ แต่งกายชุดนิสิตถูกระเบียบเพียงในช่วงแรกของการเริ่มต้นปีการศึกษาเท่านั้น ระยะต่อมาก็เริ่มมีการแต่งกายชุดนิสิตที่ไม่ถูกระเบียบเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก

✦ เป็นปีแรกที่จะได้แต่งชุดนิสิตแตกต่างไปจากเดิม ซึ่งเลขแต่งชุดนักเรียนในสมัยมัธยมศึกษา จึงอยากแต่งให้ดูสวยงามแตกต่างหรือดูโดดเด่นไปจากเพื่อน

✦ ในปัจจุบันมีการจำหน่ายชุดนิสิตที่ไม่ถูกระเบียบ หรือชุดนิสิตแฟชั่นหลากหลายแบบ อย่างแพร่หลายหาซื้อได้ทั่วไป

✦ เป็นการแต่งชุดนิสิตแฟชั่นตามเพื่อน เพราะเห็นว่าเพื่อนแต่งแล้วก็ดูสวยงามและไม่มีใครว่าอะไร

✦ นิสิตบางคนอาจไม่เข้าใจ หรือไม่ทราบรายละเอียดที่ถูกต้องในเรื่องการแต่งชุดนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๕๑

การแต่งกายที่ผิดระเบียบเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อทางมหาวิทยาลัย และค่านิยมของตนเองจึงถือเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยตัวอย่างการแต่งกายที่ผิดระเบียบที่สามารถสังเกตได้มีดังนี้

นิสิตหญิง

นิสิตหญิงมักจะแต่งกายชุดนิสิตด้วยเสื้อนิสิตแฟชั่นรัดรูป ใส่กระโปรงแฟชั่นหลากหลายแบบ ใส่กระโปรงสั้นผ่าสูง รองเท้าสานแบบแฟชั่น ไม่หุ้มส้น เป็นคั่น

นิสิตชาย

นิสิตชายมักจะแต่งกายชุดนิสิตโดยปล่อยเสื้อลอยชาย พับแขนเสื้อ ไม่ผูกเนคไทด์ ปลดกระดุม และใส่กางเกงขาสั้นกับเสื้อนิสิต ใส่รองเท้าผ้าใบถูกระเบียบจริงแต่มีจะเขียบส้น เป็นต้น

1. ให้นิสิตเขียนวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับ “นิยามปัญหา” มา 3 ข้อ (3 คะแนน)
2. ให้นิสิตเลือกวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการมา 1 วิธีแล้วนำมาวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว (6 คะแนน)

ตอนที่ 2

ขั้นที่ 2 สิ่งแวดล้อมประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในการแต่งชุดนิสิตที่ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย
2. เพื่อให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ แต่งกายด้วยชุดนิสิตที่ถูกต้องตามกฎระเบียบข้อบังคับของทางมหาวิทยาลัย
3. เพื่อปลูกฝังให้นิสิตชั้นปีที่ 1 มีจิตสำนึกที่ดีต่อการแต่งกายชุดนิสิตที่ถูกต้องระเบียบ และเป็น การสร้างอุปนิสัยในการแต่งกายชุดนิสิตให้ถูกต้องระเบียบต่อไปจนกระทั่งจบการศึกษา
4. เพื่อให้นิสิตเห็นคุณค่า และประโยชน์ที่ได้รับจากการแต่งกายชุดนิสิตที่ถูกต้องระเบียบ ข้อบังคับของทางมหาวิทยาลัย
5. เพื่อให้นิสิตเห็นถึงข้อเสีย และโทษของการแต่งกายชุดนิสิตที่ไม่ถูกต้องระเบียบของ มหาวิทยาลัย

ขั้นที่ 3 การสร้างเสริมจิต

1. ทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายชุดนิสิตที่ผิดระเบียบของ นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ นิสิตทุกคน ทุก ชั้นปี คณะอาจารย์และบุคลากร ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ในปีการศึกษา 2548
2. ภาพถ่ายการแต่งกายที่ผิดระเบียบต่าง ๆ เปรียบเทียบกับการแต่งกายถูกต้องระเบียบทั้งก่อน และหลังการแก้ปัญหา
3. แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายชุดนิสิตหลังการรณรงค์แก้ไข ปัญหาการแต่งกายผิดระเบียบของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยมี กลุ่มเป้าหมายคือ นิสิตทุกคนทุกชั้นปี คณะอาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

ขั้นที่ 4. เด็กมหาวิทยาลัย/บัณฑิต

1. ทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายชุดนิสิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ นิสิตทุกคณะ ทุกชั้นปี คณะอาจารย์และบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย

ข้อดี สามารถทำการสำรวจได้ทั่วถึงบุคคลทุกกลุ่มทุกระดับ สะดวก ประหยัดเวลา

ข้อเสีย ถ้าหากการสำรวจไม่เป็นไปแบบทั่วถึง จะทำให้ข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลที่ไม่กระจาย เป็นเพียงความคิดเห็นของบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น

2. ทำป้ายรณรงค์เกี่ยวกับการแต่งกายด้วยชุดนิสิตที่ถูกระเบียบ โดยชี้ให้เห็นถึงข้อดีและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อมหาวิทยาลัยและต่อตัวนิสิตเอง

ข้อดี สามารถทำการรณรงค์ได้อย่างเป็นวงกว้าง เข้าใจง่าย สามารถอธิบายการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบมหาวิทยาลัยได้โดยไม่ต้องมาอ่านรายละเอียดที่ยาวเข้าใจยาก

ข้อเสีย ไม่สามารถควบคุมให้นิสิตทุกคนอ่านป้ายรณรงค์ได้ เพราะจะมีนิสิตบางกลุ่มที่มีมักไม่สนใจการอ่านป้ายประกาศต่าง ๆ

3. คิดป้ายคำขวัญรณรงค์ เชิญชวนให้นิสิตแต่งกายชุดนิสิตถูกระเบียบ

ข้อดี สามารถดึงดูดความสนใจของนิสิต ให้ข้อคิดที่ดี รณรงค์ได้ทั่วถึงและรวดเร็ว เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายคือนิสิตชั้นปีที่ 1 รวมถึงนิสิตชั้นปีอื่น ๆ ด้วย

ข้อเสีย ถ้าคิดป้ายรณรงค์ไม่ทั่วถึงหรือทำป้ายไม่น่าสนใจก็จะไม่มีใครอยากอ่าน

4. เชิญบุคลากรที่มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับเรื่องการแต่งกายด้วยชุดนิสิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมาบรรยาย และชี้แจงเกี่ยวกับการแต่งกายชุดนิสิตที่ถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ให้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 ฟัง

ข้อดี ผู้ที่มาบรรยายคือผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการแต่งกายอย่างถูกต้องจะสามารถอธิบายและชี้แจงให้นิสิตชั้นปีที่ 1 เข้าใจและสามารถแต่งกายได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ถ้านิสิตไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยก็สามารถสอบถามได้ทันทีและได้คำตอบที่ถูกต้องแน่นอน

ข้อเสีย การจะบรรยายนั้นจะต้องทำในวันที่นิสิตชั้นปีที่ 1 ไม่มีเรียนหรือมีเวลาว่างตรงกัน และต้องว่างตรงกับผู้บรรยายด้วย ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ทำได้ยากมาก และต้องหาสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถให้นิสิตชั้นปีที่ 1 เข้ารับฟังได้ทุกคน

5. ทำใบปลิวเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับการแต่งชุดนิสิตที่ถูกต้อง

ข้อดี สามารถอธิบายรายละเอียดของการแต่งชุดนิสิตได้ดี

ข้อเสีย ไม่สามารถเข้าถึงนิสิตได้ เพราะบางคนรับใบปลิวไปถึงจริงแต่ก็ไม่อ่านให้เข้าใจ
บางคนรับไปแล้วก็ทิ้งลงถังขยะทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้อ่านเลย เนื่องจากใบปลิวจะมีเนื้อหาข้อความเยอะ
จนไม่น่าสนใจ

3. จากชั้นที่ให้นิสิตเลือกวิธีที่ดีที่สุดมาปฏิบัติจริงสองวิธี พร้อมให้เหตุผลประกอบว่าทำไมถึงเลือก 2 วิธี ดังกล่าว
(หมายเหตุ : นิสิตไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับข้อดีและข้อเสียของแต่ละวิธีที่มีผู้วิเคราะห์ไว้แล้ว) (5 คะแนน)

ตอนที่ 3

ขั้นที่ 5 เลือกวิธีที่ดีที่สุดมาปฏิบัติ

1. ทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายชุดนิสิตที่ผิดระเบียบของ นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ นิสิตทุกคณะ ทุกชั้นปี คณะอาจารย์และบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย
2. คิดป้ายคำขวัญรณรงค์ เชิญชวนให้นิสิตแต่งกายชุดนิสิตผิดระเบียบ
3. ทำป้ายรณรงค์เกี่ยวกับการแต่งกายด้วยชุดนิสิตที่ถูกระเบียบ โดยชี้ให้เห็นถึงข้อดีและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อมหาวิทยาลัยและต่อตัวนิสิตเอง

ขั้นที่ 6 การทดลอง

- วิธีและลำดับขั้นตอนในการทำงานแก้ปัญหาเรื่องการแต่งกายชุดนิสิตผิดระเบียบของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ มีการดำเนินการดังนี้
1. ทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายชุดนิสิตผิดระเบียบ
 2. แจกแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายชุดนิสิตผิดระเบียบให้กับกลุ่มเป้าหมายคือ นิสิตทุกคณะ ทุกชั้นปี คณะอาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัย จำนวน 100 ใบ
 3. ทำการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเพื่อหาทางแก้ปัญหาให้ตรงกับปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น
 4. ถ่ายภาพการแต่งกายชุดนิสิตก่อนการรณรงค์
 5. คิดป้ายคำขวัญรณรงค์ให้นิสิตหันมาใส่ใจและสนใจรวมทั้งให้ความร่วมมือในการแต่งชุดนิสิตให้ถูกระเบียบ
 6. ถ่ายภาพการแต่งกายของนิสิตหลังการรณรงค์
 7. แจกแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งกายชุดนิสิตผิดระเบียบหลังจากผ่านการรณรงค์แก้ปัญหาแล้ว
 8. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบสถิติก่อนและหลังการแก้ปัญหาว่าสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้มากน้อยเพียงใด
 9. สรุปผลการแก้ปัญหา

รูปแบบสอบถามเรื่องการแต่งกายของนิสิตชั้นปีที่ 1 มศว องครักษ์ ก่อนการทำการรณรงค์เรื่องการแต่งกาย

แหล่งของข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของนิสิต อาจารย์และบุคลากร มศว องครักษ์ ว่าพบเห็นนิสิตชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมในการแต่งกายชุดนิสิตลักษณะดังระบุมากน้อยเพียงใด

พฤติกรรมในการแต่งกายชุดนิสิต	ความคิดเห็น			
	ทุกคน	ส่วนมาก	ส่วนน้อย	ไม่มี
1. นิสิตหญิงแต่งกายด้วยเสื้อแฟชั่น รักรูป	0%	46%	54%	0%
2. นิสิตหญิงใส่กระโปรงนิสิตที่สั้นเหนือเข่าขึ้นไป หรือมีผ่าสูง	0%	38%	62%	0%
3. นิสิตหญิงใส่กระโปรงแฟชั่น (ไม่ใช่กระโปรงพืท , ทรงเอ)	2%	14%	74%	10%
4. นิสิตชายไม่ผูกเนคไทด์	0%	38%	58%	4%
5. นิสิตชายใส่กางเกงยีนส์กับเสื้อนิสิต	0%	14%	36%	50%
6. นิสิตชายที่ใส่เสื้อนิสิตแขนยาวแล้วพับแขนเสื้อ	0%	36%	60%	4%
7. นิสิตปล่อยเสื้อลอยชาย	0%	30%	50%	20%
8. นิสิตใส่รองเท้าแตะ ไม่หุ้มส้นกับชุดนิสิต	0%	38%	54%	8%
9. นิสิตไม่ใช้เข็มขัดของคณะหรือมหาวิทยาลัย	0%	8%	20%	72%
10. นิสิตไม่ใช้คิง , กระดุม ของคณะหรือมหาวิทยาลัย	0%	6%	24%	70%
11. เวลาหลังเลิกเรียนแล้วนิสิตมักจะใส่ชุดนิสิตแบบครึ่งท่อน (เช่น ใส่ชุดนิสิตกับกางเกงเด)	0%	38%	52%	10%

⇒ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการแต่งชุดนิสิตที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางมหาวิทยาลัย

เป็นสาเหตุส่วนหนึ่งของการเกิดคดียาเสพติด เช่น การข่มขืนหรือการล่วงละเมิดทางเพศ

▷ เห็นด้วย 84%

▷ ไม่เห็นด้วย 8%

▷ ไม่แน่ใจ 8%

ข้อสอบกลางภาค
วิชา มน 102 (মনন্যকৰণৰ ব্যৱহাৰৰ ফলস্বৰূপ আৰু জৰিয়ৰ)

คำสั่ง 1. ข้อสอบทั้งหมด 40 ข้อ ให้ทำทุกข้อ (20 คะแนน)

2. ข้อสอบมี 5 ตัวเลือก ให้เลือกข้อที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

3. ห้ามทำเครื่องหมายใด ๆ ในกระดาษข้อสอบ มิฉะนั้นจะถูกตัดคะแนน

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้ว X ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดมีความหมายที่ถูกต้องที่สุดที่ตรงกับคำว่า "บรมธรรม" ในพระพุทธศาสนา

ก. การได้ลิ้มรสอาหารทิพย์

ข. ความสุขจากการทำงานได้เงินมาก

ค. การช่วยคนพิการข้ามถนน

ง. ความรักที่คู่รักมอบให้แก่กัน

๑. การเลี้ยงแมวแก้เหงา

2. ข้อใดจัดว่าเป็นสิ่งดีสูงสุด (Summum Bonum) ทางปรัชญา

ก. พระนิพพาน

๒. ไกวัลย์

ค. ความสุข

ง. ปรมัตถ์มัน

จ. ถูกทุกข้อ

3. ศาสตราจารย์ ดร.ลาโรซ บัวศรี เรียนมหาวิทยาลัยตรงกับสมัยนายกรัฐมนตรีไทยท่านใด

ก. จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

ข. จอมพล ป.พิบูลสงคราม

ค. จอมพลถนอม กิตติขจร

ง. นายปรีดี พนมยงค์

จ. พระยามโนปกรณนิติธาดา

4. จากเรื่อง "ไฟเรือน" ได้ให้แนวคิดสำคัญที่สุดคือเรื่องใด

ก. ประวัติของ ศ.ดร.สาโรช บัวศรี

๑. หลักสูตรการศึกษาต่างประเทศ:

ค. เหตุการณ์ในยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2

ง. การใช้ชีวิตในต่างประเทศ

๑. การขยันหมั่นเพียรในการเรียนรู้นำไปสู่ความสำเร็จ

5. คำสั่ง จงอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

"จงฟังให้ดี และจำไว้ให้ดีว่ากิเลสนั้นเป็นสิ่งที่เต็มไม่ได้และไม่รู้จักเต็ม"

ข้อความข้างบนนี้แสดงให้เห็นถึงทัศนะของนักคิดท่านใด

ก. ดร.สาโรช บัวศรี

๒. พระราชวรมณี

ค. ท่านพุทธทาสภิกขุ

ง. หลวงตาแพรเยอไม้

ง. หลวงวิจิตรวาทการ

คำสั่ง ข้อ 6 – 10 ให้ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้

ก. ความมุ่งหมาย

ข. จดหมายจางวางหรั ฉบับที่ 1

ค. มรดกชิ้นสุดท้าย

ง. บุญหลง

จ. ผู้ให้พลังงานแก่โลก

6. จากคำพูดที่ว่า "การที่รู้อะไรไปทุกอย่างนั้นไม่เป็นไร รู้จำเพาะแต่ที่จะเป็นประโยชน์ไม่ได้" ข้อความนี้มีปรากฏในเรื่องใด
7. "จงทำตามที่คุณพูด แต่อย่าทำตามที่คุณทำ" ข้อความนี้มีปรากฏในเรื่องใด
8. "บุคคลที่ตั้งใจจริงมีความพยายามจริง โชคชะตาย่อมชักจูงไปสู่ความสำเร็จเสมอ" ข้อความนี้มีปรากฏในเรื่องใด
9. "ให้มันเช้อยู่ในวัดดีกว่าฉลาดอยู่ในช่อง" ข้อความนี้มีปรากฏในเรื่องใด
10. "ข้าพเจ้าได้ตั้งสัจจะไว้ในใจว่าจะมีความอดทนไม่ว่ายากหรือง่าย จะปฏิบัติงานให้ดีที่สุดเต็มความสามารถ จะขยันหมั่นเพียรในการทำงานและตั้งอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต...." ข้อความนี้มีปรากฏในเรื่องใด
11. ข้อใดตรงกับความหมายว่า "อหิงสา"
- ก. การกินอาหารมังสวิรัต
- ข. การทรมานสัตว์
- ค. การกินอาหารอย่างไม้อ้น
- ง. ถูกทุกข้อยกเว้นข้อ จ.
- จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง
12. ในเรื่องจดหมายจางวางหรั จางวางหรั มีอาชีพอะไร
- ก. ทหาร
- ข. ตำรวจ
- ค. ข้าราชการ
- ง. ข้าราชการ
- จ. ข้าราชการ
13. จางวางหรัอาศัยอยู่ในจังหวัดอะไร
- ก. กรุงเทพฯ
- ข. สมุทรปราการ
- ค. อุดรธานี
- ง. นครนายก
- จ. ฉะเชิงเทรา
14. จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม
- "การเรียนรู้โดยวิธีใดไม่สำคัญ ข้อสำคัญอยู่ที่ผู้เรียนต่างหากเปรียบเทียบเหมือนเตงกวาจะดองด้วยน้ำส้มฝรังก็ได้ ดองด้วยน้ำกระเทียมก็ได้ เมื่อดองแล้วก็อร่อยทั้งสองอย่าง ข้อสำคัญคือเตงกวาที่จะเอาลงดองจะต้องเป็นเตงกวยังไม่แก่....." ข้อความนี้เป็นคำพูดของใคร
- ก. ศ.ดร.สาโรช บัวศรี
- ข. จางวางหรั
- ค. หลวงตาแพรวเหือไม้
- ง. พุทธทาสภิกขุ
- จ. พระยาอนุนามราชชน

15. จากข้อความในข้อ 14 นั้นมีความหมายว่าอย่างไรจึงจะถูกต้องที่สุดตามเนื้อเรื่อง
- ก. ผู้เรียนต้องฉลาด
 - ข. ผู้เรียนจะต้องมีทรัพย์สิน
 - ค. ผู้เรียนเป็นผู้อยู่ในชนชั้นกษัตริย์
 - ง. ผู้เรียนต้องมีพื้นนิสัยดี
 - จ. ผู้เรียนจะต้องมีเชาวน์ไว
16. การเรียนภาษาไทยชั้นประถมที่ร.ร.อัสสัมชัญของพระยาอนุমানราชอนันต์ต้องเรียนจากหนังสือเล่มใดเป็นเล่มแรก
- ก. หนังสือพิศาลการันต์
 - ข. หนังสือ ก ข ก กา
 - ค. หนังสือมูลบทบรรพกิจ
 - ง. คัมภีร์พระร่วง
 - จ. หนังสือลักษณะวงศ์
17. โรงพิมพ์หมอบรัดเล ตีพิมพ์หนังสือเรียนภาษาไทยเล่มแรกคือเล่มใด
- ก. มูลบทบรรพกิจ
 - ข. ปฐม ก.กา
 - ค. พิศาลการันต์
 - ง. จินตามณี
 - จ. ปฐมมาลา
18. หนังสือเล่มใดที่ทำให้พระยาอนุমানราชอนสามารถอ่านวรรณคดีอังกฤษดีและสะดวกมากขึ้น
- ก. ไบเบิล
 - ข. วิธีสอนตามขั้นทั้งห้าของแฮร์บาร์ต
 - ค. เทพนิยายแฮนส์ แอนเดอร์สัน
 - ง. แบบฝึกหัดภาษาอังกฤษ
 - จ. บุ๊คส์ ฟอร์ บอย
19. จาก "มรดกชิ้นสุดท้าย" อะไรคืออุดมคติของผู้เขียน
- ก. ความขยัน ความอดทน ความฉลาด
 - ข. ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความขยัน
 - ค. ความขยัน ความซื่อสัตย์ การทำงานให้ดีที่สุดเต็มความสามารถ
 - ง. ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความเมตตา
 - จ. ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความอดกลั้น
20. ข้อใดเป็นความหมายที่ถูกต้องของคำว่า "พายุทางปัญญา" ในเรื่องวิธีการคิดแบบ Systems approach
- ก. การถูกครอบงำด้วยกิเลสทำให้ปัญญาไม่สว่างไสว
 - ข. การระดมความคิดอย่างเสรีโดยใช้เหตุผล
 - ค. ปัญญาถูกขัดขวางด้วยนวัตกรรมใหม่
 - ง. ลัทธิบริโภคนิยมขัดขวางความเจริญทางปัญญา
 - จ. การแก้ปัญหาระบบการศึกษา

21. จากเรื่อง "มรดกชิ้นสุดท้าย" หน้าที่หรือธรรมของนายที่เด่นชัดที่สุดคือข้อใด

- ก. ความอดทน
- ข. ความฉลาดในการจัดการ
- ค. หิริโอตตัปปะ
- ง. ความเมตตา
- จ. ความอดกลั้น

คำสั่ง ข้อ 22 – 25 ให้ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้

- ก. จดหมายจางวางหรัฯ ฉบับที่ 1
- ข. บุญหลง
- ค. มรดกชิ้นสุดท้าย
- ง. ผู้ให้พลังงานแก่โลก
- จ. ความมุ่งหมาย

22. "อย่าพยายามยิงฝ่ายโน้นด้วยความโกรธความเกลียดเป็นอันขาด" ข้อความนี้ปรากฏอยู่ในเรื่องใด

23. "เจ้าจงอย่ารู้กระดากกลัวใครจะว่าเป็นผู้ตะกละตะกลาม จงกอบโกยเอาได้เท่าใดจงเร่งกอบโกยเอาเถิดในโลกนี้ของดีที่ไม่มีเจ้าของหวงห้ามก็มีอยู่แต่วิฆาอย่างเดียว" ข้อความนี้ปรากฏอยู่ในเรื่องใด

24. "คนจะเป็นปราชญ์ในทางใด จะต้องมีความหิวโหยในทางนั้น ซึ่งเคยเดินทางมาก่อน"

ข้อความนี้ปรากฏอยู่ในเรื่องใด

25. "คนเราอาจบรรลุผลทุก ๆ อย่างที่ต้องการ ถ้าหากเราไม่ตัดสินใจลงไปให้เด็ดเดี่ยวว่าเราต้องประสงค์อะไรแน่" ข้อความนี้ปรากฏอยู่ในเรื่องใด

26. คำสั่ง จากข้อความข้อที่ 25 นั้นได้แสดงถึงคำสอนของธรรมะในเรื่องใดที่เด่นชัดที่สุด

- ก. การทำหน้าที่
- ข. การมีเป้าหมาย
- ค. ความอดทนและความอดกลั้น
- ง. ผักฝักระเรียน
- จ. ตั้งใจศึกษา

27. จากเรื่อง "ผู้ให้พลังงานแก่โลก" ให้แนวคิดที่เด่นชัดที่สุดในเรื่องใด

- ก. ความตั้งใจศึกษา
- ข. การทำหน้าที่
- ค. ความอดทนและความอดกลั้น
- ง. การหาเป้าหมายของชีวิต
- จ. การมีสติและสมาธิ

คำสั่ง ข้อ 28 – 32 ให้ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้

- ก. อย่าเหลว.....จงทำดี
- ข. รู้หน้าที่ของตน
- ค. ตั้งใจศึกษา
- ง. กล้าหาญวิเคราะห์
- จ. เผื่อคิดอยู่เสมอ

28. เรื่อง "มรดกชิ้นสุดท้าย" เป็นบทความที่สอนในเรื่องใด

29. เรื่อง "โยนิโสมนสิการ 10 วิธี" เป็นบทความที่สอนในเรื่องใด

30. เรื่อง "ขบวนการคิดเพื่อความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา" เป็นบทความที่สอนในเรื่องใด

31. "บุญหลง" เป็นบทความที่สอนในเรื่องใด

32. "จดหมายจางวางหรัฯ ฉบับที่ 1" เป็นบทความที่สอนในเรื่องใด

33. ถ้าท่านเกิดปัญหาขัดแย้งในใจระหว่าง ความกตัญญู และความถูกต้อง ท่านสามารถนำแนวคิดจากเรื่องสั้นในเรื่องใดมาใช้เป็นหลักในการพิจารณา

ก. ผู้ให้พลังงานแก่โลก	ข. จดหมายจางวางหั่ว
ค. ผักไผ่เรียน	ง. เมื่อเรียนหนังสือ
จ. มรดกชิ้นสุดท้าย	

คำสั่ง จากข้อ 34 – 38 ให้ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้

ก. วิธีคิดแบบแก้ปัญหา	ข. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ
ค. วิธีคิดแบบอุปมาอุปไมยคุณค่าธรรม	ง. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
จ. วิธีคิดแบบวิภาษวาท	

34. "การคิดที่มุ่งเข้าใจสิ่งต่างๆ โดยสืบสาวค้นหาเรื่องราวต่าง ๆ ที่อุบัติขึ้น และหาปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ส่งผลสืบทอดกันมา" การคิดแบบนี้จัดอยู่ในหลักโยนิโสมนสิการในข้อใด

35. "การคิดที่มีหลักการสำคัญอยู่ที่การเริ่มต้นจากปัญหาหรือหรือทุกขโดยกำหนดรู้ จากนั้นจึงหาสาเหตุและกำหนดเป้าหมาย ตลอดจนค้นหาแนวปฏิบัติที่จะกำจัดสาเหตุ" วิธีการคิดแบบนี้จัดอยู่ในหลักโยนิโสมนสิการในข้อใด

36. "การคิดที่จะปฏิบัติกิจกรรมทำการต่างๆ โดยรู้เข้าใจถึงหลักการและความมุ่งหมายของเรื่องนั้นๆ ว่าจะดำเนินไปเพื่อจุดหมายอะไร เพื่อให้การปฏิบัติได้ผลตามความมุ่งหมายจึงมีการตรวจสอบตนเองอย่างชัดเจน ซึ่งอาจจะใช้วิธีตั้งคำถามว่าอันนี้เพื่ออะไร เป็นต้น" การคิดแบบนี้จัดอยู่ในหลักโยนิโสมนสิการในข้อใด

37. "การคิดที่สกัดกั้นหรือบรรเทาอันตราย เพื่อส่งเสริมความเจริญของงามแห่งกุศลธรรม" การคิดแบบนี้จัดว่าอยู่ในหลักโยนิโสมนสิการในข้อใด

38. "การคิดแบบจำแนกแยกแยะหรือแบบวิเคราะห์" จัดว่าเป็นการคิดที่อยู่ในหลักโยนิโสมนสิการในข้อใด
คำสั่ง ข้อ 39 – 40 ให้ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้

ก. วิธีคิดแบบแก้ปัญหา	ข. วิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมะ
ค. วิธีคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ	ง. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในปัจจุบัน
จ. วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม	

39. "สมชายดูโฆษณาขายโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ ด้วยใจที่วางเฉยเพราะเขารู้ว่าคุณค่าของมันนั้นอยู่ที่ความสะดวกสบายในการติดต่อกับผู้คน แต่ตอนนี้เขาไม่มีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อกับใคร ถ้าใช้โทรศัพท์เมื่อใดจะต้องมีรายจ่ายที่สูงตามมา อีกทั้งทำให้ขาดการพักผ่อน และไม่มีเวลาดูหนังสือ เนื่องจากเพื่อน ๆ จะต้องโทรศัพท์เข้ามาติดต่อตลอดเวลา แต่ถ้าจำเป็นจะต้องใช้เขาสามารถใช้โทรศัพท์สาธารณะที่อยู่ในหอพักนั้นได้ตลอดเวลา" วิธีคิดแบบนี้จัดว่าใช้หลักโยนิโสมนสิการในข้อใด

40. "สุนิย์ชอบเล่าแต่เรื่องอดีต และเพ้อฝันในเรื่องอนาคต ตลอดเวลาทำให้สุนิย์เรียนหนังสือไม่เก่งและสละสลวยในเวลาเรียน" แสดงว่าสุนิย์ขาดการใช้หลักโยนิโสมนสิการในข้อใด